

ХУЛИГАНСТВО У КРАГУЈЕВЦУ

Почиње кавгом, завршава пуцњавом

БЕЗ НАДЕ ЗА НОВИ ЖИВОТ „СВЕТЛОСТИ”

Издавач се удавио у дуговима

СТРАНА 6

МОДА ПРОСЛАВЉАЊА ОСАМНАЕСТОГ РОЂЕНДАНА

Још мало па као свадба

СТРАНА 7

„СРЕБРНИ ПЈЕР” ГОРАНУ МИЛЕНКОВИЋУ

Вуковар као судбина

СТРАНА 13

НАУЧНИ СКУП У РАЧИ ПОВОДОМ ВАЖНЕ ГОДИШЊИЦЕ

Једини се сетили Стевана Немање

СТРАНА 14

Dvosobni stanovi i stanovi na 5. i 6. spratu za samo 833 evra/m² + PDV.

SAMO 833 € / m² + PDV

GRATIS
posrednikova
posrednikova

SMALLVILLE
KRAGUJEVAC
Prodaja i informacije: +381 34 635 2641
info@smallville.rs, www.smallville.rs

ФИЛИГРАН
ЗЛАТО - СРЕБРО

БАНАТСКО ДВОРИШТЕ - ПЕШАЧКА ЗОНА - КРАГУЈЕВАЦ

AUSPUH SERVIS

PRODAJA I UGRADNJA ORIGINALNIH IZDUVNIH SISTEMA

IMASAF

KelecAuto

M. BLAGOJEVIĆA 55
362 557, 064 122 9 240

Reciklaža kertridža i tonera

dobar kertridž mir u kući

RefillM

Karadorjeva 51, www.refilm.com
Tel. (034) 33 77 98 (034) 34 01 03 (064) 287 64 64

OLYMPIC TRAVEL

034/33 57 37
www.olympic.rs

RANI BUKING

Добротворка

Тек што је Томислав Николић на свом имању у Бајчетини положио камен темељац за цркву која ће служити свима који тамо живе (мало их је, али дар је од срца), локалпатриотски дух показала је и супруга му Драгица која је, сада у понедељак, личним присуством означила почетак реконструкције породилишта у крагујевачком Клиничком центру. Радове финансира Фондација „Драгица Николић“ новцем донатора из земље и иностранства.

Долазак „прве даме“ Србије, рођене Крагујевчанке и Крагујевчанке све док јој брачни друг политичким послом није прешао у Београд, па и она с њим, пратио је протокол какав важи за високе званичнике, а од новинара су тражене пријаве за акредитације најмање 24 сата пре „догађаја“ и долазак на лице места најмање 15 минута пре његовог заказаног почетка.

Такође, медији су обавештени да су дан раније, у недељу, 17. новембра, уговор о предстојећем послу потписали госпођа Драгица Николић, у својству председника Управног одбора Фондације „Драгица Николић“, и директор Клиничког центра проф. др Небојша Арсенијевић. Људи „с дужим памћењем“ кажу да су они добри знанци још из радикалских времена.

Уз „најаву за медије“ прослеђена је и изјава Драгице Николић, дакле написана два дана пре појављивања, што би по протоколним манирима требало да значи да г-ђу не треба узнемиравати додатним запиткивањима или потурањем микрофона док обзнањује свој хуманитарни чин. Може само сликање.

А у унапред датој изјави госпођа Николић наводи да је „пројектом предвиђено да крагујевачко породилиште буде најсавременије, де-

лом и због тога што се у њему порађају жене са веће територије Србије“. Још каже „ми смо спремни да урадимо и све оно што није видљиво, што ће се открити током извођења радова“.

Међутим, г-ђа председниковица је у једној чињеници баш оманула. Да ли је написала она или неко из њене службе задужен за односе с јавношћу, тек у њеној изјави пише да на објекту крагујевачког породилишта „ништа није рађено 40 година“. Нека људи из болнице кажу да ли су деценијама седели скрштених руку док се појави добротвор у лику Томине госпође, али факат је да је пре четрдесет година породилиште било на другом месту, у делу старе зграде у којој су данас институти Медицинског факултета, јер зграда где је сада смештено онда, једноставно, није постојала. Највећа грађевина у кругу некадашњег Медицинског центра „др Михаило Илић“, која је некада звана „Хируршки блок“ и у коју се уселило и породилиште, довршена је пре 35 година и бар две наредне деценије реконструкције нису биле потребне. Била је нова.

Можда је госпођа Николић од пре четрдесет година упамтила нешто друго. Била је седамнаестогодишњи девојчица у Крагујевцу и још није размишљала о породилишту. Тек касније се „догодила“ играчка на којој је срела младог грађевинског техничара Томислава.

У сваком случају, тај сусрет јој се, много касније, баш посређио, па је актуелна „прва дама“ Србије у маниру многих председничких жена широм света решила да буде и - хуманитарка. Позиција јој обезбеђује добар рејтинг, јер 'ајде да видимо тога који ће одбити позив за донацију кад чује Драгичин глас.

Карикатура: Горан Миленковић

да више понови нашем граду и нашој држави. Зато је за наредни период рушење градске власти одређено као приоритет, а то би морао бити циљ свих опозиционих партија“.

Овом најавом, наравно, демократе не откривају ништа ново јер политичке странке по свим класичним дефиницијама, у свим временима и свугде у свету, и постоје зато да би се бориле за освајање власти или останак на њој ако је већ имају, осим ако не припадају неким екстремистичким. Другим речима, из саопштења Градског добора ДС не сазнајемо ништа ново, јер скоро никаква вест је да се 300 партијских активиста окупило у сали градске Скупштине и да су „размењивали идеје и једни другима постављали питања“.

Уствари, кључни проблем и главно питање у овом случају је то што састанци демократа нису јавни и што и садашњим и будућим гласачима шаљу немушта саопштења чији је политички ефекат раван нули. Са неколико фраза и уопштених формулација остављају равнодушним и политичке про-

тивнике и, што је далеко битније, грађане које би да „навуку“ на своју воду.

Можда Демократска странка у Крагујевцу стварно има потребу за најављеним начином окупљања, да чланови међу собом „издискутују“ шта имају, да виде где су и шта су, јесу ли и колико подељени или уједињени, какве су им идеје за практични политички рад, каква је подела послова... Међутим, то је онда тзв. унутарпартијски рад о којем шири јавност не треба ни да буде информисана.

Али ако се жели оно што се саопштава - да се освоји власт у граду, кад се за то буду грађани питали, то јест на изборима, претенденти „на престо“ морали би бирачима да пошаљу много јасније и уверљивије поруке. То што ће нека градска телевизија усликати масу људи без „фона“, јер се врата затворе чим сесија почне, и што ће неко од страначких функционера по свршетку састанка рећи да је „расправа била плодна“, никога неће узбудити - посебно не у смислу жељеног „привлачења“.

Бекство у слободу

Аман, људи, кад ће да се заврше ови косовски и београдски избори, па да видимо и чујемо има ли живота и у остатку Србије. Можда би се и у том „гледању“ суочили са сценама „Срби против Срба“, али да се бар промене ликови у тим улогама. Да су онај Крстимир Пантић, ражаловани Ђилас у дуелима са БГ напредњацима и други атрактивни колико Радован трећи на многоструко умноженој касети јубиларне представе - већ би дојадли народу.

Додуше и кад ова два чуда прођу, остаће Дачић - Вучић, Вучић - Дачић и тако у круг, као кад мачка јури свој реп. Не вреди, помоћи нам нема. И не назире се време кад ће политичари радити свој посао, а сви остали гледати своја посла без притиска испирања мозга. Дакле, решење је једино у индивидуалним способностима сваког понаособ да побегне од статуса „политичке животиње“.

Жељо моја пуста

На једном месту са истим циљем - да враћимо уред град.

Под тим именом Демократска странка у Крагујевцу започела је прошле недеље серију партијских састанака на којима учествују сви функционери и виђени чланови. На првој сесији, према страначком саопштењу за јавност, било је преко

300 присутних који су „имали прилику да дају свој допринос отвореној расправи, да размене идеје и поставе питања једни другима“.

Да би појаснили зашто се састају, демократе, опет писаним саопштавањем, кажу да су поставили јасан циљ: „Не можемо допустити да се овако неодговорна власт ика-

prozori i vrata

sunce
suncemarinkovic.com

Пакет у боји

Potražite Akri Kolor prozore u boji
i dekorima drveta po sniženim cenama

034/330-870
011/6300-541

Крагујевац, Војводе Путника 70
Телефони: 034 370 303
370 215, 370 072, 370 135, 370 192
zitoprodukt@nadlanu.com

Брашно по произвођачким ценама

Произвођачке цене, гарантовани квалитет белог, лиснатог, печеног, замрзнутог пецива Све врсте хлеба и пецива у нашим објектима: ТЦ Аеродром, Мала лијаца, код улаза у Житопродукт, у кругу Заставе, у Улици Драгослава Срејовића 5

КО СПРЕМА ОБРОКЕ ЗА ЂАКЕ

Строга контрола школских кухиња

Након инцидента у престоници, ђачке кухиње обилазе санитарни инспектори. Већина овдашњих основних школа определила се да оброке за ђаке припрема у школској кухињи, док је мањи број тај посао препустио Установи за децу „Нада Наумовић“

Шпагете боловезе, тачније стафилококи ентеротоксини који су се у њима нашли, главни су кривац за тровање 257

београдских основаца. Случај тровања храном у шест престоничких основних школа, које су се снабдевале оброцима из истог ресторана, „крив“ је и за још нешто - појачану контролу школских кухиња и ђачких оброка, која се ових дана, на иницијативу Министарства здравља и Министарства просвете, спроводи у свим школама у Србији. Санитарни инспектори већ су, кажу директори крагујевачких школа, заређали по овдашњим образовним установама. Под нарочитом пажњом су оне које у оквиру своје понуде имају ученички дом, целодневну наставу или продужени боравак намењен ђацима млађег узраста. Нису само инспектори ти који су се покренули ових дана, и родитељи се све чешће питају шта деца једу, ко контролише исправност намирница, њихов квалитет, нутритивну вредност и, на послетку, ко гарантује да се у Крагујевцу нешто слично неће десити. Ситуација у граду на Лепеници је ипак мало другачија од оне у престоници, пре свега због чињенице да већина школа има сопствене кухиње у којима се припремају оброци.

■ Већина школа има куvariце

Међу двадесетак градских основних школа само две немају продужени боравак или целодневну наставу за најмлађе ђаке - „Доситеј Обрадовић“ и „Драгиша Михајловић“. Све остале прихватиле су, због потреба родитеља, да организују један од два вида „чувања деце“. У Основној школи „Радоје Домановић“ одлучили су се за концепт целодневне наставе. Најмлађи основци, ученици првог и другог разреда чији се родитељи за то определили, долазе у школу у пола седам, доручкују, затим слушају први блок наставе. Након тога следи ужина и различите активности, па други блок наставе. У школи се ђацима у целодневној настави сервира и ручак.

- Сва три оброка припремају се у школској кухињи. Јеловник је састављен по препоруци нутриционисте. За доручак деца имају пециво или намаз на хлебу, млеко, чај или јогурт. Ужина је обавезно воћна или млечна, док се за ручак припремају кувана јела.

Куvariце и сервирке које раде морају имати уредне санитарне књижице. Сваког месеца у контролу нам долазе екипе из Инсти-

ПРИПРЕМА ХРАНЕ У ШКОЛИ ЈЕФТИНИЈА: МИЛАН ГРУЈИЋ, ДИРЕКТОР ОШ „ЖИВАДИНКА ДИВАЦ“

тута за јавно здравље, са којима од почетка рада кухиње имамо склопљен уговор. Приликом контролisaња се узимају узорци хране, брисеви са руку запослених у кухињи, затим радних површина и судова. Прошле недеље су нам били и санитарни инспектори, који су до детаља прегледали испуњеност свих предуслова за безбедан промет и припремање хране у школској кухињи, објашњава Милан Вукашиновић, директор ОШ „Радоје Домановић“.

Да би у школи уопште био организован целодневни боравак ученика потребно је добити низ различитих дозвола. Истина, није неопходно имати школску кухињу, али се, по речима Милана Грујића, директора Основне школе „Живадинка Дивац“, већина његових колега ипак одлучује да се храна припрема унутар установе, пошто су на тај начин трошкови мањи, па је и цена за родитеље приступачнија - али је зато одговорност школе знатно већа.

- Дневни боравак у нашој школи управо је почео са радом.

Процедура за добијање дозволе није нимало једноставна. Да бисмо кренули требало је прво испитати заинтересованог родитеља, затим добити сагласност колектива и на послетку школског одбора. Након тога, упутили смо, преко Школске управе, захтев Министарству просвете. У надзор су нам дошли просветни саветници, добили смо сагласност Школске управе и Санитарне инспекције. Затим нам је стигла коначна потврда из Министарства просвете, објашњава процедуру Грујић.

Основна школа „Вук Караџић“ једна је од ретких у Крагујевцу која има боравак, али не и сопствену кухињу за припрему ђачких оброка.

- Нисмо имали могућност да опремимо кухињу за припремање ручка, али смо нашли, сматрам, најбоље могуће решење - оброке нам

НАЈСЛАЂЕ СЕ ЈЕДЕ У ДРУШТВУ

КУХИЊА ОШ „РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ“

припрема Установа за децу „Нада Наумовић“. Да се одлучимо за њих пресудно је било то што је у питању кухиња специјализована за припрему деџих оброка, па су прилагођени узрасту. Поред тога, води се рачуна о квалитету намирница, а јеловник саставља нутрициониста, тако да су покривене све дневне потребе малишана за уносом различитих хранљивих материја, објашњава Бојан Конатар, директор ОШ „Вук Караџић“.

Истом логиком водио се и Милан Јевтић, директор школе „Јован Поповић“ за чије ђаке ручак такође припрема Установа за децу.

■ Контроле обавезне

Занимљиво, да је и Министарство здравља 1. септембра школама упутило апел да, уколико је то могуће, заједно са локалним самоуправама опреме школске кухиње како би за ђаке били припремани квалитетни оброци. Међутим, да би школска кухиња радила у складу са прописима о безбедности хране потребно је испунити на десетине различитих услова. На пример, мора да има природно осветљење и вентилацију, али и вештачко, не сме да буде изложена штетним утицајима из непосредног окружења, простор мора да буде функционално повезан како се чисто и прљаво не би укрстали...

Захтевају се и посебни услови у погледу одржавања хигијене простора, особља и намирница. Све у свему, треба испунити педесетак

различитих захтева, што није једноставно извести у пребукираним градским школама које, углавном, кубуре са мањком простора.

- Већина овдашњих основних школа определила се да има дневни боравак, пошто је то добар маркетинг за школу. За формирање боравка, међутим, треба да постоје адекватни технички услови, како за смештај ученика тако и за њихову исхрану. Школе се могу определити хоће ли храну припремати у школској кухињи или користити услуге кетеринга. Већина крагујевачких школа има кухиње, док оне које користе услуге кетеринга углавном су се определиле за Установу за децу и Студентски центар, што је добро, пошто су у питању установе које имају искуства у припреми оброка за ђаке, каже Радоје Дамјановић, начелник Школске управе.

По мишљењу Срђане Светозаревић, саветнице у Школској управи, али и мајке двоје основаца који су својевремено користили услуге целоднев-

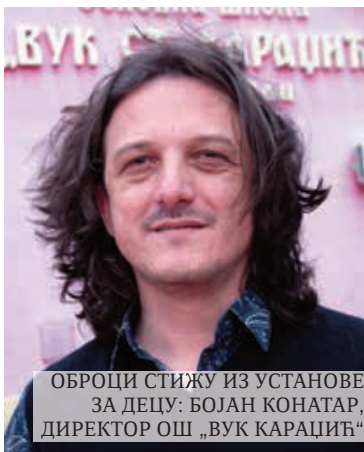
ног боравка, причу би, ипак, требало подићи на мало виши ниво.

- Хемијска и бактериолошка исправност хране која се деци сервира у школи представља императив. Међутим, требало би размишљати и о нутритивној вредности. Ситуација се разликује од школе до школе, па није редак случај да деца која су у целодневном боравку и за доручак и за ужину имају пециво. Оно о чему би убудуће требало размишљати је да се кроз различите пројекте, барем на нивоу града, у школе уведу здрави оброци, како би деца стекла здраве навике у исхрани, каже Срђана Светозаревић.

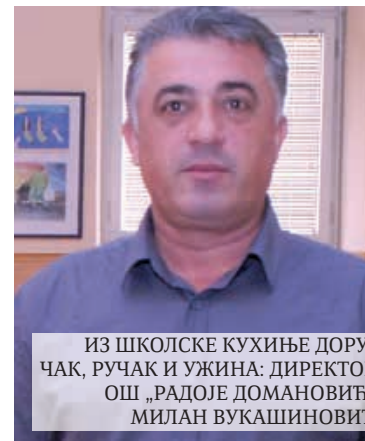
Оно о чему су се школе, за почетак, договориле јесте цена. До ове школске године сума коју су родитељи месечно издвајали за „чување“

деце разликовала се од школе до школе. Сада је она, захваљујући договору постигнутом на активу директора, 230 динара по дану, односно око 5.000 динара месечно. Боравак јефтине плаћају само родитељи малишана из Основне школе „Живадинка Дивац“, четири хиљаде месечно, како би, пошто су нови, привукли што више интересената.

М. ОБРЕНОВИЋ

ОБРОЦИ СТИЖУ ИЗ УСТАНОВЕ ЗА ДЕЦУ: БОЈАН КОНАТАР, ДИРЕКТОР ОШ „ВУК КАРАЏИЋ“

ИЗ ШКОЛСКЕ КУХИЊЕ ДОРУЧАК, РУЧАК И УЖИНА: ДИРЕКТОР ОШ „РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ“ МИЛАН ВУКАШИНОВИЋ

КОЛИКО ДРЖАВА ПОМАЖЕ НЕЗАПОСЛЕНИМА

Некима помало, другима ништа

Званично, у Крагујевцу посао има 40.755 људи, а 21.766 га тражи. Неку врсту новчане надокнаде тренутно преко бироа прима само 2.900 бивших радника, углавном из „Заставиних“ предузећа, а млади који тек треба да се запосле не могу очекивати новчану помоћ, јер за такве пројекте више нема пара

Пише Јаворка Станојевић

Бити незапослен у Србији, осим што подразумева довитљивост у преживљавању, значи бити део бројке од 779.000 лица која су, према подацима званичне статистике, почетком ове године, чинила армију људи без посла. Међу њима је и 235.000 младих које издржавају родитељи, који често и сами немају сигурне приходе, што доводи до вишегенерацијске незапослености какву познају многе породице у Србији.

Држава која се држи бројки, ко-

БИВШИ РАДНИЦИ ГРУПЕ „ЗАСТАВА ВОЗИЛА“ НА БИРОУ РАДА

је занемарују запослене у посрнулим фирмама који годинама не примају плату, али одлазе на посао, нема одговор на питања - како живе људи које њена бирократија види као лица која немају запослење, јер га никада није озбиљно поставила.

Да је било места за бављење овим неугодним проблемом говори податак да је само прошле године сваког дана, рачунајући и нерадне, посао губило 43 радника, што је на крају дало збир од 15.750 људи који су се нашли на улици. Ова рачуница одраз је чињенице да је прошле године, махом у предузетничком сектору, са списка оних који раде свакодневно брисано 56 радника, док су српске фирме

дневно успевале да ухлебе тек 13 новозапослених.

■ За четири године мање 5.500 радних места

Званична слика живота незапослених у Крагујевцу, који је у транзиционом периоду успео да искорачи из „долине глади“, сврставајући се међу општине чији становници зарађују тек који динар мање од републичког просека, такође се може видети само из бројки.

Према ономе што кажу подаци Републичког завода за статистику, посао има 40.755 становника града на Лепеници, док је 21.766 званично незапослено. Филијала Националне службе за запошљавање (која броји само оне који се уредно пријављују на евиденцију и не

спадају у категорију прималаца новчане надокнаде која следује онима који на бироу чекају пензију) располаже цифром од 20.374 картона оверена у септембру.

Иако се, у поређењу са крајем прошле године, када на евиденцији НСЗ-а било нешто више од 22.000 незапослених, армија Крагујевчана на бироу, бар привидно, смањила за читавих десет процената, у рам за слику социјалног положаја житеља центра Шумадије треба ставити и податак да је 1991. године у Крагујевцу било запослено 67.284 (45,67 одсто) становника, док је 2012. завршена са 40.053 запослених (22,57 одсто). Такође треба знати да је само у периоду од 2008. до 2012. изгубљено око пет и по хиљада радних места. Све ово Крагујевац је сврстало међу градове у који су забележили највећи пад запослености.

БРОЈ КОРИСНИКА НОВЧАНИХ НАДОКНАДА ВАРИРА: ЈЕЛЕНА ЗОРНИЋ, САВЕТНИЦА ЗА МЕДИЈЕ НСЗ

То што је економска криза процентуално преполовила упосленост у граду који се дичи високом позицијом на листи која стандард мери на основу просечних примања грађана, показује да незапослени спадају у статистички мртву категорију. Нема цифара које би измериле шта се десило са хиљадама транзиционих губитника који су, у најбољем случају, из фирми у којима су годинама радили испраћени са пар хиљада евра отпремнине или новчаном надокнадом до стицања права на пензију.

Иако је избројано да је међу онима који у Крагујевцу траже посао сваки четврти млађи од 30 година, нема података ни о томе колико их је, и уз чију помоћ, нашло начин да заради за живот. Не зна се ни колико је међу 59 одсто незапослених у пуној радној снази (од 30 до 54 године) добило било какву помоћ и подршку на путу ка послу и у свакодневној борби за преживљавање.

Податак да неку врсту надокнаде прима само десет одсто пријављених на евиденцију говори да су незапослени десета рупа на државној „свирили“. Крагујевац овде није одмакао од просека, јер тренутно такозвану редовну новчану надокнаду због незапослености прима 2.027 бивших радника. Међу њима је 1.128 оних који су проглашени технолошким вишком, док је остатак ово право остварио због истека рада на одређено време. Ово је значајно смањење у односу септембар прошле године када је редовне надокнаде добијало 3.590 незапослених. То је резултат чињенице да је почетком ове године завршен социјални програм по

Slatka mala
umesto čeka

Kartica na rate i bez kamate

Slatka mala kartica umesto čeka!

Slatka mala je nova i jedinstvena kreditna kartica kod nas koja u potpunosti i na pravi način zamenjuje čekove. Karticu možete koristiti za sve transakcije u zemlji i inostranstvu, na Internetu, bankomatima i prodajnim mestima koja su obeležena znakom MasterCard.

Zamenite svoje čekove karticom OTP banke Slatka mala!

BOJA OD ČEKOVA!

- ✓ Kupovina u zemlji, inostranstvu i na internetu, uz mesečnu naknadu na rate i bez kamate!
- ✓ Bez ograničenog broja čekova i odlaska u banku po nove čekove!
- ✓ Jednostavniji način plaćanja u odnosu na ček - nema blanketa ni popunjavanja čekova!

www.otpbanka.rs

Call Center: 0700 480 400 • 021 4800 400

Skinite besplatnu aplikaciju finansijski asistent i pogledajte TV spot.

otpbanka
Verujemo jedni drugima

OTP Slatka mala kartica

ОТВОРЕНО ПИСМО ПРВОМ ПОТПРЕДСЕДНИКУ ВЛАДЕ АЛЕКСАНДРУ ВУЧИЋУ

Суд обесмишљава наш статус

Ценећи Ваше напоре у борби против организованог криминала, а верујући да се дешавања око предузећа „Метал Системи“ д.о.о. у реструктурирању могу сврстати у ову категорију, обраћамо Вам се са молбом да заштитите државну имовину и раднике.

Решењем Привредног суда у Крагујевцу од 8. новембра 2013. године, на захтев повериоца Рајфајзен банке Београд, покренут је претходни стечајни поступак над предузећем „Метал Системи“. Овакав поступак до сада је непознат у судској пракси и ни над једним предузећем у реструктурирању до сада није примењен. Сам овај чин потпуно обесмишљава статус реструктурирања, а сигурни смо да је познато и суду.

Како смо из Ваших јавних изјава закључили, Ви и Влада не подржавате уништавање предузећа у реструктурирању и можемо закључити да овакво поступање не значи промену политике Владе према предузећима у реструктурирању, већ наставак волшебних дешавања око овог предузећа које га прате од његовог оснивања.

„Метал Системи“ су настали приватизацијом и спајањем више предузећа, пратила су их контраверзна догађања, високи кредити, посебно из Фонда за развој, и на крају колапс пословања и вишемесечни протести радника. Привидно је све окончано тако што је тадашњи власник вратио 57 посто капитала држави, 33 је задржао, а 10 посто је дао радницима. Околности и вишемесечна догађања која су уследила након првобитне понуде бившег власника да држави врати 100 посто капитала, па до постизања договора о садашњој структури власништва, указивале су на то да ствар није потпуно завршена. Уследили су истражни поступци и у више наврата хапшења бившег власника.

ПОГОН „МЕТАЛ СИСТЕМА“

Послујући у већински државном власништву покушавали смо да остваримо што веће приходе како бисмо са преосталих 260 радника имали сигурну будућност. Међутим, проблем решавања дугова који су у потпуности из периода пословања у приватном власништву нису могли бити решени, већ се морају решити кроз процес реструктурирања.

Мислимо да дешавања око овог предузећа, као и наведена одлука суда, заслужују посебну пажњу државе, а нарочито МУП-а, коме смо се такође обратили.

Ми ћемо Вам помоћи тако што нећемо дозволити да се наставе овакви процеси. Уколико ми не будемо имали где да радимо, нећемо дозволити да раде на неки други који су одговорни што су нас довели у такву ситуацију.

Милош ТАНАСКОВИЋ,
Председник Самосталног синдиката
„Метал Система“

коме је велики број бивших радника „Заставе“ стекао право на преквалификацију уз новчану помоћ из државне касе. У Филијали НСЗ-а кажу да је на смањење утицали и то што је један број корисника којима је остало две године до пензије испунио услов за пензионисање.

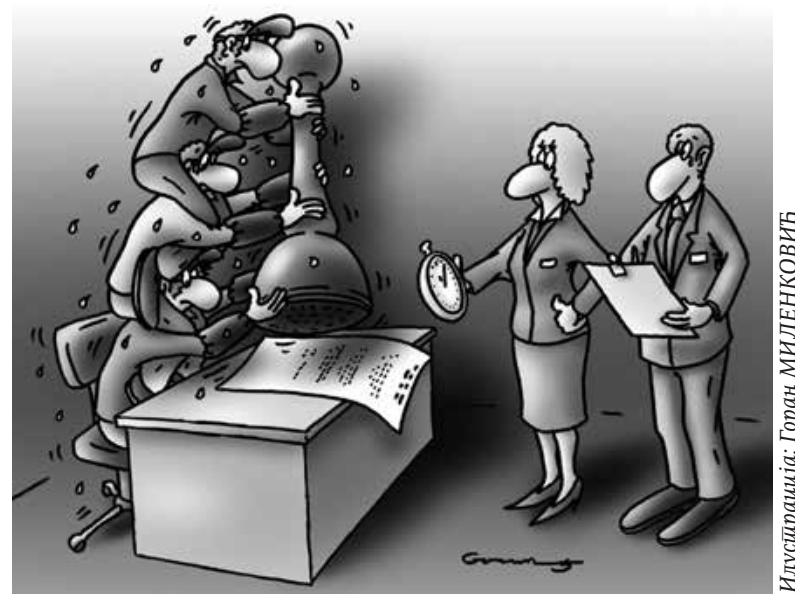
■ Пресушују извори финансирања

Новац преко бироа, на који незапослени из категорије редовних прималаца могу рачунати најдуже две године, такође добијају и радници фирми које су на основу Уре-

то мало пара дало довољно ветра у леђа на путу ка обезбеђивања егзистенције. Њих 127 је задовољно критеријуме, узело новац и започело или унапредило сопствени бизнис. У првој половини ове године стигла су 293 захтева, али је одобрен само 51 јер су пресушили извори финансирања.

Из истих разлога замрле су и активности на пројектима јавних радова, замишљених као начин да се помогне теже упосливим категоријама међу које, уз особе без занимања, спадају и жене које су пре-

Постала је пракса да се за све информације, чак и о локалним темама, које су везане за државне установе треба обратити извору у Београду, односно централама институција, установа, органа и предузећа, где задужени за односе са јавношћу са конкретним темама, везаним баш за одређену средину, обично нису ни упознати

Илустрација: Горан МИЛЕНКОВИЋ

ШАЛТЕРИ ФИЛИЈАЛЕ РАДЕ ПУНОМ ПАРОМ

дбе Владе ушли у посебан социјални програм. Ова владина мера омогућила је да новчану помоћ тренутно прима 1.305 бивших радника „Заставе“ којима је у тренутку останка без посла остало највише пет година до пензије. Они, међутим, не могу поправити проценат незапослених о којима држава брине, јер због чињенице да на бироу чекају пензију, не спадају у ову категорију.

Јелена Зорнић, саветница за медија крагујевачке Филијале НСЗ-а, објашњава да су цифре које показују колико Крагујевчана прима неку новчану надокнаду, која не може бити нижа од 80 нити већа од 160 процената минималне зараде, јако променљиве. То је последица чињенице да сви који су најмање годину дана непрекидно били у радном односу на одређено време имају право на тромесечну надокнаду. Пошто њихов број стално варира, мере се просеци који показују да је 2012. било 3.200 корисника новчане помоћи, док је ове године помоћ сваког месеца, у просеку, добијало 2.911 бивших радника.

Пошто посао администрације није да зна ко су људи који примају надокнаду, бирократска машинерија их препознаје као „стечајце“, технолошке вишкове, раднике на одређеном...

Оно што о њима знају у крагујевачкој Филијали је да су на биро углавном стигли из бивших „Заставних“ друштава у реструктурирању. Њима се почетком недеље придружило још тридестинак некадашњих радника фирми које су чиниле Групу „Застава возила“ који су се претњима изборили да пет година, колико им је остало до пензије, добијају новчане надокнаде.

Они који су некада радили су једини којима је држава новчано помагала да преброде прелазак у групу тражилаца посла. Осталима, укључујући и неколико хиљада младих са факултетском дипломом, нуде се мере које НСЗ зове подстицајима за запошљавање, али од јуна нема ни за њих новца, због ребаланса буџета и пречих ствари.

Због тога незапослени Крагујевчани скоро пола године немају прилику да пројектима конкуришу за новац намењен подстицају самозапошљавања. Иако је реч о само 160.000 динара, прошле године се међу незапосленима нашло 384 оних који су сматрали да би им и

МАЛА ПОМОЋ

Савети за сналажење

Пошто је пресушио „бунар“ из кога су стизале паре за субвенционисање послодавца који отварају нова радна места, помоћ који држава нуди незапосленима свела се на саветодавни рад. Сада незапослени на НСЗ-а, који им је објаснио да се посао не чека него тражи, могу на науче како се пише сиви и да савладају вештину наступа код потенцијалног послодавца. Могу такође и да овере здравствене књижице, добију потврду за деџи додаток, смањење школарине за дете или бенефицију у превозу.

Онима који нису задовољни остаје да потраже агенције за посредовање у запошљавању које ће их третирали као робу која се даје на лизинг и на којој се остварује профит, али ће им, пошто им то пуни џепове, бар потражити посао.

валиле педесету. Због тога су ове године реализована само два јавна рада на којима је привремено запошлење нашло 16 незапослених (лани 121).

Јун је био последњи месец када су млади који су управо изашли из школе могли да, кроз програм „струче праксе“, теоријско школско знање употпуне практичним у некој од крагујевачких фирми. Мањак пара ставио је и овај програм на чекање.

Колико је важно обратити пажњу на чињеницу да свака друга млада особа нема радну књижицу показао је пројекат „Прва шанса“ кроз који је, за две године, прошао 701 Крагујевчанин без радног искуства, а чак 70 одсто је остало у радном односу и после истека уговорне обавезе.

Због политике затварања очију пред бесперспективнишу младих нараштаја земља која претендује да уђе у Европску унију има велике шансе да у европском друштву заузме високу трећу позицију по незапослености омладине, одмах иза Грчке и Шпаније.

ЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА ИЗВОРА ИНФОРМАЦИЈА

Само кад Београд овери

З а новинаре у унутрашњости постало је право мучење када треба да обраде тему о којој би требало да добију информације из огранака државних установа, институција или предузећа. На свако питање о локалним темама, одговор је: „То морате да питате у централи, ми нисмо овлашћени“ или се, пак, новинару објасни да мора да пошаље питања електронском поштом за Београд, а они „одозго“, потом, проследи одговоре, који су најчешће врло шутири и уопштени или, у најбољем случају, одреде саговорника који ће говорити о тој теми. До недавно је важило правило да се представници медија обратe директору испоставе који је најчешће одговарао на питања или давао дозволу некоме од својих чиновника, али у последње време нема теме која није „велика тајна“, а одговори се могу добити једино на београдским адресама.

Да ли руководства у централама сматрају да ван Београда нема кадрова који знају са новинарима, па због очувања угледа фирме важи строга забрана пружања било каквих информација, или је нешто друго у питању, тек стиче се утисак да је циљ да се прикрију праве информације и новинари што елегантније „откаче“, а то значи да јавност буде ускраћена за оно што би у демократском друштву требало да зна.

■ И најупорнији одустају

Очигледно је на снази централизација информација, односно извора информација. Примера ради, да би написао текст о пропалој приватизацији једног крагујевачког предузећа, новинару је заступник капитала у том предузећу одговорио да мора прво да пошаље питања мејлом, а након што заступник одговори све то се шаље за Београд, Агенцији за приватизацију је та која мора да да „зелено светло“ за објављивање у штампи. Исти је случај када треба да се добију информације о томе колико, рецимо, има Крагујевчана који плаћају порез на доходак, или колико је током ове године било контрола финансијске полиције или тржишне инспекције у овдашњим радњама и кафићима. Слична су и искуства локалних новинара у такозваним филијалама државних служби, попут Фонда здравствене заштите, ПИО фонда, царине, као и разних огранака већих јавних предузећа.

Војска је већ традиционално недоступна за било какве одговоре новинарима, који навикнути на ту чињеницу ретко и покушавају да

„ Родољуб Шабић:

Никада не ваља претерана централизација, јер она није добра ни за оне који је практикују, а ни за оне чије остваривање права на информације чини компликованим

пишу о темама из ове области, па макар и оним најбаналнијим као што је рецимо заинтересованост девојака у Крагујевцу за цивилно служење војног рока. Иако су овде за то питање компетентни, развлашћени су у погледу давања података за јавност, а адреса за све одговоре је војна управа за односе са јавношћу у Београду. Уместо одобрења развлашћенима да разговарају, процедура је таква да се напише захтев и унапред пошаљу питања, као да је реч о највећој државној тајни.

Постала је пракса да се за све информације везане за државне установе треба обратити извору у Београду, односно службама централа институција, установа, органа и предузећа, где задужени за односе са јавношћу, често, са конкретним темама, везаним баш за одређену средину, обично нису ни упознати. Због тога је процедура информисања јавности и те како компликована. Обично се то одвија тако што се најпре портпарол упозна са темом и питањима. Затим затражи времена да се о томе распита, најчешће у телефонском разговору са развлашћенима у провинцији, па тек онда, кроз неколико сати или дана, новинар може да се јави да добије стручно обрађену и упаковану информацију. За свако додатно питање процедура се понавља, све док и најупорнији не дигну руке, јер не постоји начин да се овај поступак заобиђе.

■ Дуго путовање до информације

На питање да ли се неко од новинара жалио Поверенику за информације од јавног значаја, први човек повереништва Родољуб

Шабић за „Крагујевачке“ новине каже да није било формалних примедби, у смислу поднетих жалби поверенику, али да је лично често био у прилици да неформално чује изразе незадовољства представника медија, цивилног сектора, односно грађана због централизованог и компликованог механизма за остваривање права на приступ информацијама, који се практикује у неким органима власти, односно државним предузећима.

Међутим, са становишта Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја који Повереник штити, подносилац захтева за приступ информацијама комуницира са „органом власти“, а не са појединцима или унутрашњим организационим јединицама у оквиру тог органа.

- За Повереника је битно да се орган власти према поднетим захтевима односи онако како закон налаже, да поступа с њима у закону утврђеним роковима, а сама унутрашња организација није ствар Повереника, већ самог органа власти, каже Шабић и додаје да се њему никада не допада претерана централизација, па ни у овом контексту. Он мисли да она није добра ни за оне који је практикују, а ни за оне чије остваривање права на информације чини компликованијим.

У првом случају претерана „централизација“ индиректно говори о неповерењу централе у људе из локалних јединица, о неповерењу у њихову способност да одговорно комуницирају са јавношћу. А у другом случају, мада се не може уклопити у појам цензуре, она свакако најчешће сасвим непотребно отежава пут до информација и дестимулише тражиоца информација.

- Стојим на становишту да сви који врше власт и троше јавни новац треба да улажу напор да учине што квалитетнијим и ефикаснијим остваривање права јавности да зна, а то свакако подразумева и одговарајући однос према питањима унутрашње организације, каже Родољуб Шабић.

Муке новинара да дођу до информације мање су важне од чињенице да је реч о пресушивању извора информација у унутрашњости Србије, односно њиховој концентрацији у престоници. Још опасније је то што се отуда саопштава обрађена истина, стиже штура информација, а не би зачуло када би се на путу од извора у Београду до знатижељника у унутрашњости негде и изгубила.

Гордана БОЖИЋ

УГАШЕНЕ СВЕ НАДЕ У НОВИ ЖИВОТ ЛИСТА „СВЕТЛОСТ”

Издавач се удавио у дуговима

Лист је практично угашен јер две године није објављен ниједан број, иако предузеће које издаје новине још формално постоји, али без новинара и запослених и са имовином која је вишеструко мања од дугова. Нова приватизација овакве фирме тешко је изводљива и мало је оних који верују у чуда

Пише Милош Пантић

Крагујевачким новинарима колеге из других градова често последњих месеци поставе питање – шта је са листом „Светлост”? Из одговора који добију ништа им не буде јасно, већ само може да их збуни и наведе на питање како је то могуће? Јер одговор гласи: лист „Светлост” постоји, али не излази.

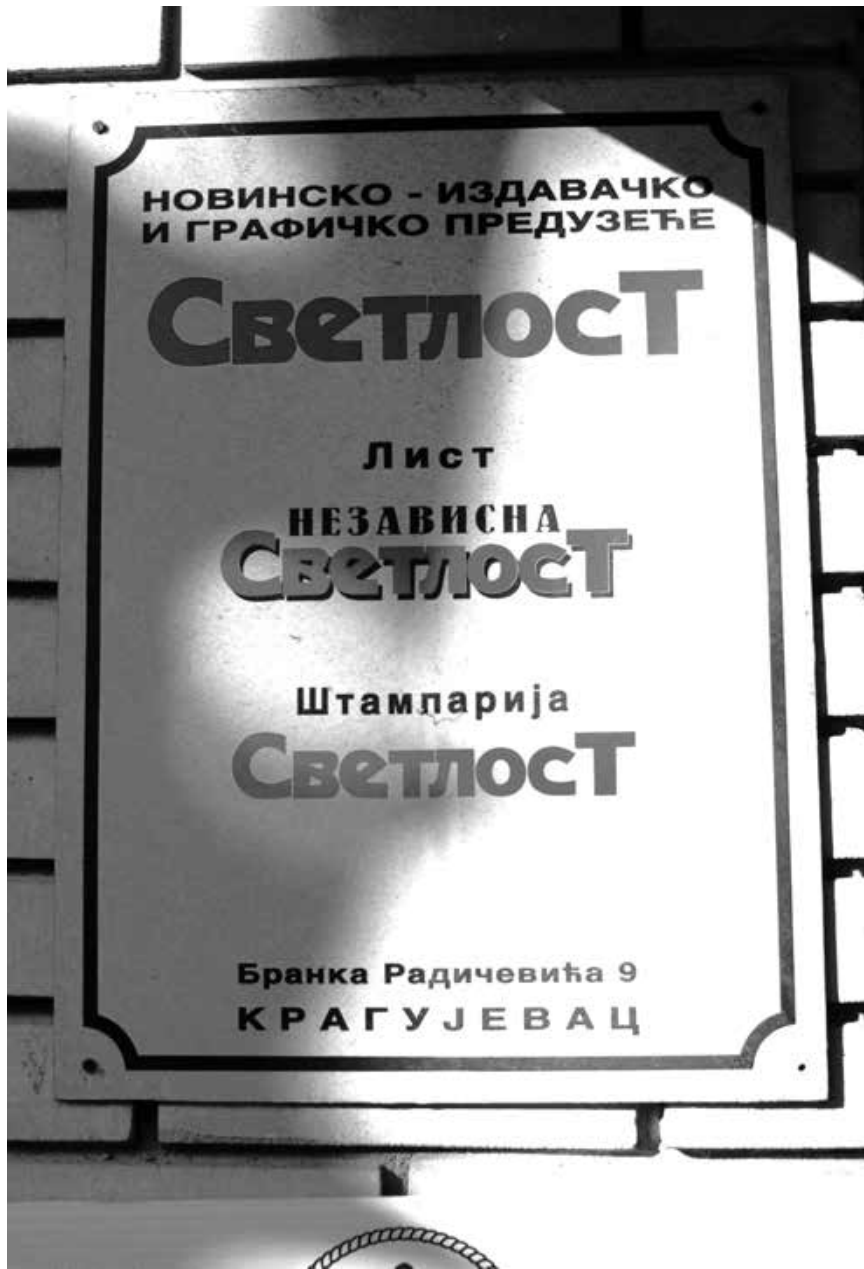
Прецизнији одговор би гласио да постоји предузеће „Светлост”, али да оно већ две године не ради оно што му је основна делатност, не издаје новине. Лист не излази јер тренутно у предузећу нема ни једног запосленог, а највећи део имовине, односно пословних просторија, продат је ради намирања дугова штампарији „Фемили прес”.

Практично, лист основан 1935. године, који би за две године требало да прослави 80 година постојања, угасио се у новембру 2011. године, када је Агенција за приватизацију поништила купопродају предузећа и раскинула уговор са власницима Гвозденом Јовановићем, Влатком Рајковићем и Драгољубом Миловановићем због неуплаћене рате.

■ Немоћ заступника

На сцену тада ступа Агенција за приватизацију, која именује заступника чији је задатак да брине о преосталом друштвеном капиталу и евентуално покуша да припреми фирму за нову приватизацију. Заступници су се у предузећу „Светлост” од тада смењивали као на траци, али нису успели да издају ни један број листа, јер нису имали ни новинаре ни потребна средства. После првог заступника Љубинка Јанковића, на то место постављена је половином прошле године Славица Трифуновић, садашња помоћница министра културе, али је убрзо напустила ову дужност јер јој није верно представљено стање у фирми, па је схватила да са блокираним рачуном и огромним дуговима од покретања издавања новина неће бити ништа.

У јулу прошле године долази трећи привремена заступник капитала у предузеће, Влада Радовић, некадашњи директор Трговинског предузећа „Србија”. У том моменту фирма је опет била у блокади због дугова, са свега два запослена новинара, али су и они нешто касније, као и сви остали радници пре њих, напустили предузеће и отишли у Националну службу заштите. Без радника, без па-

НА УЛАЗУ У ЗГРАДУ ЈОШ СТОЈИ СТАРА ТАБЛА КАО ЈЕДИНИ ЗНАК ДА СУ ОВДЕ НЕКАДА БИЛЕ НОВИНЕ

ра, са продатим већим делом пословних просторија од стране суда по извршним хипотекама из времена док је предузеће било приватизовано, било је немогуће обављати основну функцију фирме, издавати новине.

Суд је продао у првој половини прошле године на две лиценције седам просторија на првом спрату зграде у Улици Бранка Радичевића, где су биле просторије редакције, и седам просторија у подруму исте зграде, које су такође припадале „Светлости”, а све да би се намирио дуг приватној шта-

мпарији „Фемили прес” из Крагујевца, власника Драгана Леповића.

Овај приватник успео је да намири своја потраживања тако што је постао нови власник овог пословног простора, јер је сам учествовао у куповини на лиценцији. Канцеларије на првом спрату је издао у закуп градској управи, а подрум и даље стоји празан. Након ове продаје у власништву предузећа остало је још само 69 квадрата пословног простора у приземљу зграде, који је под хипотеком датог Пореској управи због

неуплаћених доприноса и пореза на плате радника.

■ Дуг већи од имовине

Сви остали повериоци којима ово предузеће дугује тешко могу чему да се надају када је у питању наплата потраживања. У овом моменту фирма дугује Фонду за развој за узете кредите два милиона динара, док бављачима 3,89 милиона динара, где спадају и неплаћени рачуни за грејање, струју, док се радницима по основу плата, доприноса пореза и хонорара дугује чак 22 милиона динара.

Фирма је на дан 15. новембра ове године била у блокади за износ од 5,5 милиона динара. Када се све сабере и подвуче црта, немогуће је видети било какву будућност сем стечаја за предузеће чији дуг за око 20 милиона динара премашује вредност његове имовине. То је у овом тренутку реалност за лист дуге и светле традиције за који су везане генерације Крагујевчана и који представља један од најпознатијих брендова у информисању, не само у Крагујевцу, већ и у Шумадији.

Ипак, изгледа да још има оних који верују у чуда. Незванично се може чути да неки заинтересовани за лист гаје наду да ће се новим законима и уредбама, па и најављеним изменама Закона о приватизацији,

отворити могућност да неко други под овим старим именом и брендом једног дана поново покрене новине. Предузеће „Светлост” је, заправо, део велике групе од 409 фирми у Србији које су у надлежности Агенције за приватизацију, а још нису приватизоване.

За те фирме је пре неколико дана министар привреде Саша Радуловић изјавио да ће држава покушати да реши њихово питање тако што ће их „очистити од дугова претварањем потраживања у улог државе и потом поку-

ПРИЈАВЕ ПРОТИВ БИВШЕГ ВЛАСНИКА

Све пало у заборав

Пре него што је у новембру 2011. године поништена приватизација „Светлости”, новинари овог листа, који су месецима били у штрајку, поднели су разним инстанцама низ пријава против власника листа Гвоздена Јовановића, јер је он за време штрајка ангажовао друге раднике и наставио да издаје лист.

Тако су тужили овог послодавца јер је објавио оглас за запослење хонорарних сарадника док су они штрајковали. За време штрајка у импресуму листа објављивана су имена запослених који нису учествовали у изради новина. За то време били су ангажовани сарадници без било каквих уговора, што се могло утврдити увидом у документацију.

Министарству финансија упућене су пријаве о нелегитимном раду Агенције „Лого” коју је Гвозден Јовановић ангажовао док је трајао штрајк запослених да продаје огласни простор, при чему приликом наплате оглашавачима нису издавани фискални рачуни.

Запослени су поднели и пријаву Пореској управи због сумње да дневни пазари од огласа и читуља ни-

ГВОЗДЕН ЈОВАНОВИЋ ЗВАНИЧНО ЈОШ НИЈЕ ШТА НИЈЕ КРИВ

су уплаћивани на рачун предузећа. Агенција за приватизацију поднела је тужбу против Гвоздена Јовановића јер је након раскида приватизације основао и регистровао Издавачко друштво „Светлост”, иако је упоредо постојало предузеће АД „Светлост”. Тужилаштву је предат и списак компјутерске опреме која је након раскида приватизације изнета из зграде у Улици Бранка Радичевића. Од свих ових инстанци до сада није стигла информација шта је од ових тужби одбачено, а шта узето у поступак и какав је исход поднетих пријава.

НОВА ПРАКСА АГЕНЦИЈЕ ЗА ПРИВАТИЗАЦИЈУ

Суперконтрола над информацијама

Да бисмо сазнали какво је тренутно стање у предузећу „Светлост” АД, које издаје истоимени лист и какве су шансе да се издавање новина обнови, обратили смо се заступнику капитала Влади Радовићу.

Радовић нам је рекао да је процедура таква да морају најпре да се пошаљу питања, која он мора да проследи Агенцији за приватизацију у Београд, па тек када од њихове службе за информисање добије одобрење може да нам пошаље одговоре, такође у писаној форми. Када смо послали питања, од Радовића смо убрзо добили ново објашњење. Он је од службе за информисање Агенције за приватизацију добио ново упутство које гласи да наша питања и своје одговоре мора да пошаље њима на читање и одобрење, па тек онда може да их проследи редакцији наших новина.

Како до закључења овог броја, у уторак, 19. новембра, такво одобрење из Београда није стигло, а самим тим ни одговори од Радовића, морали смо за писање овог текста да се ослоним на друге изворе како бисмо дошли до потребних информација.

Очигледно је да су у Министарству привреде од ласка новог министра Саше Радуловића, у чијој је ингеренцији и Агенција за приватизацију, завели неки нови режим суперконтроле над информацијама, која би једноставније могла да се назове цензуром. Остаје нејасно како у Агенцији мисле да прогласе тајним податке који по законима ове земље морају да буду доступни јавности.

шати да за њих нађе новог власника”.

Питање је како би то изгледало у случају „Светлости” и да ли је то са оволиким дуговима изводљиво, поговору што су највећи повериоци бивши радници. Чаршијске комбинаторике почеле су да се праве и око писма о намерама које је заступнику капитала упутио бивши сарадник листа Милош Милошевић, директор банке који се преселио у Београд, а једно време је у „Светлости” на заласку банкарске каријере објављивао економске коментаре.

Милошевић је у том писму у своје и име још неколико сарадника затражио да се тој групи на име неисплаћених хонорара уступи право коришћења имена листа, који они намеравају поново да покрену.

Писмо групе сарадника проследено је Агенцији за приватизацију, али никаквог одговора још нема. Питање је ко ће да процени вредност једног оваквог бренда и колико та вредност упоредива са износом дуга према овим сарадницима. Све то би могло да дође на дневни ред када се покрене стечај овог предузећа, који је по свему судећи неизбежан. Али, има и тумачења да ће нови Закон о приватизацији бити доста флексибилнији него до сада и да могу „разна чуда да се десе.”

Гламурозне прославе осамнаестог рођендана са преко стотину званица највише одговарају угоститељима чије су сале резервисане и по неколико месеци унапред. Феште са ватрометом и трубачима постале су уобичајне, а стручњаци упозоравају да су све чешће оне жеља родитеља, јер у њима виде симбол престижа и моћи

У земљи у којој криза траје тридесет година, у којој радници штрајкују, а фирме одлазе у стечај, ЕПС сече струју због неплаћених дугова, а рачуни у банкама иду у дебеле минусе, изгледа да новцима увек само за „доказивање“. То показује ново помодарство, које је од пре неколико година узело маха. Реч је о прославама осамнаестог рођендана, који све више личе на свадбено весеље, девојкама недостаје једино бидермајер, а момцима - девојка који ће исти да носи. Све остало је ту - многобројни гости, богата вечера, ватромет, трубачи, скупоцена одећа и незаобилна фолк музика.

Некадашње пиће са другарима и прослава у кругу најуже породице замениле су сале у ресторанима и кафанама са преко стотину званица. Декорисана сала, столице пресвучене сатеном и повезане машама, комплетан славски или свадбарски мени, жива музика и камерман који ће све то да забележи. Врхунац вечери је посебно наручена торта, уз коју су обавезни трубачи и ватромет.

Неко би можда рекао то није рођендан као и сваки други, тада постајеш свој човек, можеш да гласаш, да возиш и будеш одговоран за своје поступке, али да ли прослава мора да има све елементе кича?

Изгледа да данас мора, јер од када је почела прослава пунолетства начини обележавања значајно су се променили. Седамдесетих су доминирале кућне журке, са најближим пријатељима. Владала је опуштена атмосфера и једино су били важни музика и пиће. Није било скупоцених поклона, већ је свако доносио колико и шта је могао.

Међутим, са почетком ере турбо фолка, дошло је до раслојавања друштва и имућнији су почели да праве журке у дискотекама. Оне су планиране месецима, а колико је то ишло

МОДА ПРОСЛАВЉАЊА ОСАМНАЕСТОГ РОЂЕНДАНА

Још мало па као свадба

СЛАВЉЕНИЦА ЈЕ ЖЕЛЕЛА ДА СВИ ГОСТИ БУДУ У БЕЛОМ

далеко говори и податак да су штампане улазнице посебних дезена, ангажовано је обезбеђење које је пропуштало само одабране, а музику је пуштао популарни ди-џеј. Иако је и тада на журкама било и по 200 људи, прославе су окупљале само омладину, а често су их правили неколико другова или другарица заједно. На њима није било хране, само отворени шанк, а поклони су били симболични.

■ Прославе у ресторанима за 150 људи

У последњих пет година, да ли због нестанка дискотека у Крагујевцу или зато што родитељи желе младе да држе на оку, славље се преселило у ресторане. Пад стандарда и раст незапослености пратиле су све гламурозније прославе и скупоцени поклони, а све више родитеља организовало је журке изван својих могућности.

Угоститељи весело трљају руке и истичу да су сале резервисане месецима унапред, па се забаве праве и радним данима. У великим салама се продаје целокупан мени, чија цена је слична свадбеном, од 12-15 евра, уколико слављеник не жели додатно јело или посебну декорацију.

- Ми смо славили ћерки рођендан у „Женеви лукс“ и само сала, за 150 људи, изнела је нешто више од 2.000 евра. Торта је била тематска, са модним детаљима и цветовима и коштала је 7.000 динара, када су је унели дошли су трубачи, а изнад њене главе експлодирао је балон са конфетама и другим балонима. Било је заиста лепо. Ако урачунамо и њену

хаљину, специјално купљену за ту прилику, шминку, фризуру, камермана и фотографа, све је коштало око 3.000 евра и то ћемо отплаћивати неко време, објашњава мајка осамнаестогодишњакиње.

Она истиче да је ово боља варијанта него да су посебно правили за одрасле, а у неком кафићу за омладину, јер би онда морали да плаћају два закупа и две музике или ди-џеја, чија цена је од 50 евра, а декорација простора се креће од 50 до 200 евра. Такође, фотограф би своје услуге наплатио још 30 евра, а пошто би се служило само пиће нису желели да ризикују неке проблеме.

Ипак, има и оних који не желе да се укlope у постојеће трендове, па су рођендане прославили у кућној атмосфери. Међутим, ни то не може да буде обична журка, већ она коју ће сви другови памтити. Тако је Крагујевчанка за пунолетство своје ћерке организовала журку у белом.

- Њена жеља је била да сви буду у белом и да све буде гламурозно. Припремали смо прославу више од месец дана, а позвана је само нај-

и РОЂЕНДАНСКОЈ ТОРТИ СВИ ТРЕБА ДА СЕ ДИВЕ

СЛАВЉЕ У РЕСТОРАНУ ПОДРАЗУЕВА АДЕКВАТНУ ДЕКОРАЦИЈУ („СВЕТ БАЛОНА“)

жа породица и њено друштво, па је било око 70 људи. Столови са украсним свећама били су разбациани по дворишту, на улазу је био шанк, а бенд је свирао на тераси. Било је ту и цветних и украса од балона, све у белој боји, а храну смо морали да исечемо на мале коцкице и служимо на чачкалицу. Било је ту доста посла, али мислим да смо прошли јефтиније него да смо организовали у ресторану, објашњава наша суграђанка.

■ Престиж и статусни симбол

Стручњаци упозоравају да овакве прославе показују колико је систем вредности нашег друштва искривљен, што се управо код младих на-

јснажније манифестује, с обзиром да имају мало животног искуства. Социолог Лела Вујошевић објашњава да је обележавање пунолетства ствар индивидуалног избора и зато може да укаже на одређене вредносне профиле младих и њихове животне стилове.

- Истраживања ученика средњих школа показала су да је средином 90-тих све популарнији постао хедонистички стил живота, док је рапидно опала брига за опште добро. Таква стил карактерише жеља за безбрижним животом, за препуштањем непосредним задовољствима и трошењу новца на забаву. То се делимично може објаснити нестабилном друштвеном ситуацијом и неизвесном будућношћу која усмерава младе да „живе у садашњем тренут-

ку“, а не да планирају на дужи рок. С друге стране, под утицајем популарне културе, они се на својој гламурозној рођенданској прослави осећају као „селебрити“, макар на кратко поистоветијују се са звездама естраде који су им узор, објашњава Вујошевић.

Међутим, треба имати у виду да су све чешће родитељи они који своју децу подстичу на спектакуларне прославе, видећи у томе доказ статусног симбола своје породице. То је прилика за доказивањем пред родбином и пријатељима, а сама прослава је постала ствар престижа. Она додаје да је то посебно карактеристично за земље источне Европе, у којима постоји снажна морална обавеза родитеља да пружају подршку деци током целог живота, па ће тако настојати да удовоље њиховим жељама и по цену великог одрицања.

То подразумева и велико задужевање и позајмице, јер не желе својој деци да ускрате оно што су сви у његовој генерацији имали - да бар један дан буде у центру пажње. Зато су спремни да плате и више од 2.000 евра, колико најмање износи прослава у ресторану.

Изгледа да је овај догађај, бар за мушку децу, заменио испраћај у војску, па су тако и поклони који се носе искључиво новац, злато или оригинал парфеми. Имућнији чак поклањају синовима моторе или аутомобиле, а девојкама уградњу силикона у усне, груди или задњицу. Иако и стручњаци објашњавају да 18. рођендан није као и сваки други и да обележава иницијацију у свет одраслих, упозоравају да га треба ускладити са стањем у друштву, а не од њега правити кич који не приличи њиховим годинама.

Виолета ГЛИШИЋ

ПИСМО

Лекари за пример колегама

У КЦ у Крагујевцу многи лекари са поносом треба да носе беле мантиле са својим именом, али им и оних који треба да се стиде због својих поступака према пацијентима.

Мислим да је основно да сваки лекар пацијенту прво да лепу реч, а да му помогне колико може. Свако од нас ће бити задовољан, али на жалост поједини лекари се понашају супротно, па неки пацијенте деле на богате и сиромашне, на грађане првог и другог реда, образоване и необразоване. Зашто, питам се зашто?

Доктори драги, садашњи и будући, у овој теškoј ситуацији замолила бих вас да дате све од себе да лекарске услуге буду на нивоу јер ми, обични грађани, очекујемо од вас помоћ.

С обзиром да смо супруг и ја у трећем животном добу, били смо код многих лекара и лежали на разним одељењима. Десетог октобра мој супруг је положио десни кук. Хитна помоћ је стигла одмах и докторка која је тог дана била у смени реаговала је брзо и ефикасно. Хвала јој, она са поносом носи бели мантил. Примљен је на одељење ортопедије. Изразио сам жељу да мој супруг оперише др Жан Фришчић, који сам ја дугогодишњи пацијент. Један од лекара са овог одељења мало је реаговао и рекао ми: „Лакше коњу без самара“. Рекла сам да не разумевам ко је коњ, а ко самар? Остали лекари су били фер и сложили се да имам право да бирам лекара.

Др Фришчић је мој супруга оперисао 22. октобра, операција је била тешка, али успешна. Моја породица и ја захвални смо др Жану и особљу са одељења ортопедије, јер је он за нас жива легенда, ненаметљив, скроман, брз и заиста са поносом може да носи бели мантил.

Са ортопедије мој супруг је пребачен на одељење РХ центра, где га је примила докторка Катарина Каћа Парезановић, тиха, благе нарави, за коју су сви пацијенти исти, лекар какав се само може пожелети. Хвала и целокупном особљу овог одељења, тамо влада ред и дисциплина.

Већ сам навела да сам и сама прошла кроз многе прегледе, па сам тако дужна да се захвалим лекарима који су ми кроз живот помогли: др Пеђи Чановићу, др Наташи Здравковић, др Биљи Кичевски, др Мири Веселиновић, др Сандри Лабовић, др Горану Бојовићу, др Зорици Кнежевић, др Сашу Гавриловићу, сестри Цици Брадоњић, др

Виктору Крстићу, др Зорици Лазић, др Владани Милошковић, др Влади Недељковићу, др Светлана Цици Јовановић, др Љубици Живић, др Снежани Арсенијевић, др Драгани Ивановић и др Антонију Димитровском.

Захвалност дугујемо и лекарима из кућне неге чији смо корисници седам година (саветовала бих старима и болеснима да се обрате овој служби за помоћ и негу). Хвала тадашњем директору Влади Јовановићу који је утицао на мене и мој супруга да прихватимо услуге које пружају својим корисницима, др Мири Радвановић и др Драги Радовасљевићу, који старије и болесне обиласе и брину се о њима. Јако смо захвални и нашој неговатељици Јасминки Илић, која је као члан наше породице, јер нас тако дуго негује.

Хвала свима у жељи да и остали лекари пођу њиховим стопама.

Нада и Александар Ђорђевић

ЗАБРИЊАВАЈУЋИ ПОРАСТ АГРЕСИВНОСТИ МЛАДИХ

Почиње кавгом, заврш

По хулиганским изгредима Крагујевац, на срећу, нема престоничку „репутацију”, али је и на великој провери његов хвалоспев о најбезбеднијем граду. Све су чешћи улични и кафански обрачуни у којима севају ножеви и потеже се ватрено оружје, што не може да прође без жртава, а најзабрињавајућа је чињеница што је међу насилницима све више малолетника, па и деце.

Шта о томе каже званична статистика и полицијски извештаји, шта инспектори из Полицијске управе који се баве насиљем и крвним деликтима, шта стручњаци Центра за социјални рад који се баве малолетничком делинквенцијом и вршњачким насиљем

Пише Елизабета Јовановић

ХРОНОЛОГИЈА ОВОГОДИШЊИХ СУКОБА

Раде пиштољи и ножеви

- Првог јануара у једном вршњачком сукобу малолетник је другом малолетнику зарио нож у груди испред кафеа „Парадизо”, доводећи му живот у питање, док је још један дечак истом приликом зарадио посекотину ножем по руци.
- Трећег фебруара, у пуцњави на врху Главне улице, испред кафића „Одисеј”, двадесетпетогодишњи М. Ј. Упуцан је у ногу из пиштоља, а Л. С. (23) је избоден ножем у стомак. Овом догађају претходила је расправа између више младих особа, након које је Л. С. хицима из пиштоља М. Ј. нанео две ране у пределу бутине. Међутим, иако повређен, М. Ј. је сустигао Л. С. и покушао да га убије оштрим предметом.
- Двадесетосмог марта матурант Стефан Јовановић брутално је претучен у кафе пицерији „Табаско” у Косовској улици, преко пута зграде Политехничке школе, док је са другарицом седео у кафићу и пио пиће. Од тада више не види и не хода, једино помало чује. Њему је Дарко Р. (21) бејзбол палицом поломио лобању, за то време његов друг Никола Ш. (20) чувао је стражу и није дозвољавао да ико заштити нападнутог дечака. Када су видели да је С. Ј. у бесвесном стању побегли су.

Да је којим случајем Дарко Р., који је и раније имао посла са законом, отишао на издржавање затворске казне, по правноснажној пресуди која је ступила на снагу много пре овог инцидента, можда се све ово не би ни десило.

- Крајем јуна у једној револверској пуцњави из аутомобила у покрету, попут сцена из филма, у центру града, преко пута Нове цркве, залутали метак погодио је случајну пролазницу С. Б. (21) у ногу. Ова студенткиња је задобила тешку телесну повреду. На пограничном прелазу са Црном Гором, у Пљевљима, ухапшен је В. Т. (24) из Крагујевца под сумњом да је одговоран за покушај убиства. Верује се да је баш он 21. јуна ове године, у Улици краља Александра Првог Карађорђевића испалио више хитаца у правцу „шевролета“ у коме се налазило више особа, међу којима и С. Ј. (25) из Крагујевца и да је један пројектил завршио у ноzi девојке која није имала никакве везе са криминалним групама које су се разрачунавале на овај начин. Иначе, С. Ј. је полиција ухапсила нешто пре под сумњом да је починио више кривичних дела са елементима насиља.
- Средином октобра, у спомен парку у Шумарицама код извора, упуцан је Д. И. (20) из Баточине у ногу. Њега су напала два маскирана мушкарца на мотору, а пре тога убили су му пса. Пут је довео до Д. Ж. (35) из Крагујевца. Он је накнадно ухапшен и против њега је поднета кривична пријава за наношење тешких повреда, убијање и мучење животиња и неовлашћено држање оружја. Из истих разлога и због истоветних кривичних дела полиција је најпре ухапсила С. М. (26), такође из Крагујевца.
- Четвртог новембра, око осам сати изјутра, у дворишту Друге крагујевачке гимназије повређен је ученик треће године те школе С. У. (17). Полиција је ухапсила његовог вршњака Д. М. из Друге техничке школе, против кога је већ поднета кривична пријава Вишем јавном тужилаштву због насилничког понашања. Он је, према полицијским сазнањима, дошао у двориште гимназије с намером да се „освети” због свађе од претходног викенда. Д. М. је, након краће расправе, оштрицом сечива посекао вршњака по бутини.
- Петог новембра непозната особа напала је М. Ж. (40) на Тргу Мала вага док је чекао превоз испред Робне куће „Симпо”. Убоден је ножем у стомак, али је био за толико присебан да је сам позвао Хитну помоћ, потом је оперисан.
- Деветог новембра, пола сата пре поноћи, у Сарајлиној улици, у обрачуно младих тешко је повређен осамнаестогодишњи Андреја М. Сачекали су га Сава А. (18) и Дарко П. (19) у намери да се расправе за сукоб који су имали неколико дана раније. После међусобне расправе Дарко П. је напао Андреју М. задавши му више удараца по глави и телу да би га Сава А. ножем убо у груди.

- У ватреном обрачуно, који се догодио 10. новембра испред хотела „Зеленгора”, рањен је двадесетдвогодишњи Н. К., за кога се претпоставља да припада једној од криминалних група које се често сукобљавају по граду. У њега је за сада непознати нападач испалио хитац у ногу и побегао, оставивши га у ловки крви.

По некад је довољан један лоше протумачен поглед и да сукоб ескалира. Више нема ни фер туче један на један, него се укључују групе. Све функционише на принципу да се клинци закаче негде у граду, најчешће у време викенда, а да није важан мотив, накнадно се заказује туча, или спонтано дође до ње када једни на друге набасају, после се једни другима свете и тако настаје врзино коло. Временом и забораве око чега су се прво закачили, али се појединачни конфликт продубљује и преноси на групу.

Прве информације о овим немилим догађајима сливају се у службу Хитне помоћи. Директор ове установе др Александар Кличковић каже да су повреде у сукобима све теже, обрачуни све бруталнији и да се спорадично као жртве, али и као насилници појављују и девојчице, чега раније није било.

- Више нема везе у каквом се друштву крећеш. И добра деца страдају. Могу се, једноставно, наћи у погрешном тренутку на погрешном месту. То родитељи не могу да исконтролишу и не зна се када је крај тим тучама, јер се оне настављају. Деца се организују, друштво се свети. Групе су подељене по насељима и не зна се када конфликт престаје, каже др Горица Срећковић, помоћник директора Хитне помоћи.

- Конфликт по правилу избија негде у граду, а после се наставља по школама, чак и у преподневним сатима. Бивају планирани обрачуни. Родитељи најчешће за то накнадно чују, каже др Кличковић.

Према речима Јелене Трајковић, инспекторке за крвне деликте, последња три новембарска случаја бодења ножем су неповезани догађаји и у сва три су постојали ранији сукоби. Карактеристичан је слу-

чај из Друге гимназије, јер се десило у школском дворишту непосредно по доласку у школу. Сукобили су се ученик треће године и тројица њих који нису ученици те школе. Сачекали га, један га је

ВРШЊАЧКО НАСИЉЕ

Померање граница бру

Вршњачко насиље укључује разне облике понашања обично група деце која у дужем временском интервалу, на различите начине, зоставља друго дете. То могу да буду различити облици емоционалног зостављања, вређања, понижавања, излагања руслу, али и физичког зостављања. Најчешће се догађа у кругу школе, у школском дворишту, на путу између куће и школе и мери се тежином последица које оставља по дете.

Најважније је да родитељи и наставници, детету блиске особе, уколико им се оно не повери, препознају промене у његовом понашању. То дете најчешће реагује повлачењем, анксиозношћу, избегавањем да одлази у школу, а постојале су и неке драстичне ситуације, све до суицидности.

Стручњаке забрињава што се стално помера старосна граница када се испољавају први облици зостављања деце у школи на ниже разреде основне школе. Како постају старији, ако се не постижу резултати у ресоцијализацији, они улазе у све бруталније облике насиља. „Квалификују” се и за улазак у неформалне групе које организују и заказују туче.

■ Опонашање одраслих

- Наше искуство показује да деца на све нижим узрастима испољавају агресивно понашање према другој деци и да ти облици постају све бруталнији. Разлози томе су што наше друштво негује насилнички агресивни модел понашања, који је присутан у свим сверама друштвеног живота и деца га усвајају као образац понашања. Због тога решење треба тражити са националног нивоа, каже Љиљана Ђорђевић, социјални радник и руководица службе за децу и омладину Центра за социјални рад у Крагујевцу.

И Биљана Јаковљевић, психолог Центра, оцењује да се криминалитет младих не може посматрати ван друштвеног миљеа и криминалитета одраслих. Млади опонашају одрасле који врше кривична

дела, врло често и у новинама може да се прочита до детаља шта се десило, на који начин, разни ТВ садржаји обилују сценама насиља, као и цртани филмови. У медијима се описује до детаља како је кога исповређивао, деца то „упијају”, али не прате даљи ток догађаја, какве је последице сносио насилник. Оно што остане у живи пажње је заправо насилни чин.

- Склоност ка вршњачком насиљу је последица и одређених особина личности које су најчешће резултат породичних и друштвених односа, чему се придружује и ло-

ПОЛИЦИЈСКА СТАТИСТИКА

Расте број пријава

До 12. новембра ове године написано је 106 кривичних пријава за кривична дела против живота, тела и полних слобода (71 због наношења тешких телесних повреда). У истом периоду прошле године евидентирано је 86 пријава.

Малолетници су направили 203 кривична дела - 25 крађа, 45 тешких крађа, седам разбојништва, наношење шест тешких телесних повреда и четири лаке и једно учествовање у тучи. Током 2012. године малолетници су одговарали због 10 крађа, 35 тешких крађа, девет разбојништва, 15 тешких телесних повреда и пет лаких, као и због два учествовања у тучи.

Од укупно пријављених 1.764 лица 128 били су малолетници. Четворо је и имало испод 14 година, 39 су били у узрасту од 14 до 16 година, а 85 од 16 до 18 година.

Од 1.603 прекршаја прошле године 40 су починили малолетници. Од почетка године до данас против 25 малолетника поднето је 27 прекршајних пријава, а у четири случаја радило се о скраћеном прекршајном поступку, изречена цу им четири укора и један појачан надзор од стране органа старатељства због дрског силецијског понашања, туче, викања. Против пет малолетних лица поднето и пет пријава због ношења хладног оружја.

ЧИТАЛАЧКА МЕСТА ЗА СЛЕПЕ И СЛАБОВИДЕ

Звучне књиге у библиотеци

Захваљујући софтверу за конвертовање садржаја на екрану у текст, у библиотеци „Вук Караџић“ отворене су две радне станице за слепе и слабовиде особе. Набавку опреме финансирани су Министарство културе и информисања и град Крагујевац, а прве звучне књиге даровао је Савез слепих и слабовидих

Народна библиотека „Вук Караџић“ проширила је своју делатност отварањем два корисничка места за слепе и слабовиде особе. Пројектом, који је финансирало Министарство културе и информисања и град Крагујевац, библиотека се сврстала у мали број оних који брину о корисницима са посебним потребама.

У Шумадији је регистровано 350 слепих и слабовидих особа које ће, захваљујући специјализованој опреми, имати прилику за бољу интеграцију у друштво, али и могућност образовања и преквалификација. Биће им доступан целокупан фонд библиотеке уз помоћ посебног софтвера и две Брајеве тастатуре.

Потпуна самосталност слепе особе у раду на рачунару омогућена је говорним програмом, који се састоји из две компоненте, читача екрана, који садржај на екрану претвара у текст, и синтетизатора говора, који тај текст чита. Поред овакве звучне књиге, текст може да се појављује и на Брајевом дисплеју, али је он због своје цене библиотекама још увек недоступан.

Тако ће корисницима у Крагујевцу на располагању бити две радне станице са инсталираним ЈАЊС софтвером за читање текста са рачунара на енглеском језику и два АнРидера за његово конвертовање на српски језик. Вредност пројекта је око 650.000 динара, а у библиотеци се надају да ће два корисничка места почети са радом 1. децембра.

Ова инвестиција сврстава Крагујевац у ред озбиљних средина које се брину о специфичности потреба суграђана који имају ту несрећу да не виде или да отежано виде. То је начин да Народна библиотека „Вук Караџић“ и град заједнички спроведу пројекат који карактерише најразвијеније библиотеке и градове. Планирамо да за двадесетак дана обучимо људе, који ће

ПОКЛОНИЛИ ПРВЕ ЗВУЧНЕ КЊИГЕ БИБЛИОТЕЦИ: МИЛАН СТОШИЋ, ПРЕДСЕДНИК САВЕЗА СЛЕПИХ И СЛАБОВИДИХ

ПРОЈЕКАТ ОД ИЗУЗЕТНОГ ЗНАЧАЈА: МИРКО ДЕМИЋ, ДИРЕКТОР БИБЛИОТЕКЕ

користити ову опрему, јер је важно да се и ми добро припремимо за нову врсту делатности, и надам се да ће од 1. децембра ова два корисничка места бити активна, истиче Мирко Демић, директор Библиотеке.

За успешан почетак Савез слепих и слабовидих поклонио је Народној библиотеци десет звучних књига, дела Андрића, Пиштала и популарних списатеља. Председник Савеза истакао је да овај подухват представља значајну погодност слепим и слабовидим особама да лакше дођу до књиге.

Захваљујућем се директору Библиотеке и његовим сарадницима који су са пуно сензибилитета препознали нашу потребу и пружили подршку овом пројекту. Крагујевац је тако створио услове да суграђани који имају проблема са видом могу да читају без одласка у Београд, дакле без трошења новца и времена. У Савезу слепих и слабовидих постоји једна од највећих библиотека на Балкану, са књигама које су штампане и снимане у техникама које су доступне нашим корисницима, па ћемо се трудити да проширимо фонд Народне библиотеке и тако повећамо број корисника, каже Милан Стошић, председник Савеза.

Иако се променила свест о потребама особа са инвалидитетом, и даље је само пет posto светске књижевности доступно овој групи становништва. Србија је почетком прошлог века у стопу прагматично развој у свету, па је прва звучна књига, „Кумова клетва“ Јанка Веселиновића, снимљена још 1936. године. Међутим, од тада се мало улагало у опрему доступну слепим и слабовидим лицима, па су тек у последњих неколико година матичне библиотеке почеле да спроводу активности које би овој групи корисника олакшале приступ књизи.

В. ГЛИШИЋ

„СРЕБРНИ ПЈЕР“ КРАГУЈЕВЧАНИНУ ГОРАНУ МИЛЕНКОВИЋУ

Вуковар као судбина

НАГРАЂЕНА КАРИКАТУРА, ПРЕТХОДНО ОБЈАВЉЕНА У ОВИМ НОВИНАМА

Горан Миленковић, карикатуриста и илустратор „Крагујевачких“, овогодишњи је добитник „Сребрног Пјера“, престижне награде коју већ 46 година додељују „Вечерње новости“ за најуспешније новинске карикатуре. Победник и освајач „Златног Пјера“ је карикатуриста из Ниша Александар Блатник, док је трећенаграђени београдски аутор Тошо Борковић. Ове одлуке прошле недеље саопштио је жири (прошлогодишњи победник Недељко Убовић, доајен српске карикатуре Ранко Гузина, сликар Томислав Сухецки, рок музичар Неле Караџић и главни уредник „Новости“ Ратко Дмитровић), а награде ће бити уручене 2. децембра у београдској галерији „Прогрес“, када ће бити отворена и изложба од 122 карикатуре које је жири одабрао.

Иначе, на конкурс који је пре скоро пола века установљен у част нашег великог карикатуристе Пјера Крижанића, Крагујевчанин Горан Миленковић освојио је другу награду у конкуренцији 134 аутора и међу 606 приспелих радова. Награђена карикатура, путокази за Вуковар у ћирилици и латиници, објављена је недавно у овим новинама, у време када су у овом граду почела жестока сукобљавања око званичне употребе писама.

На конкурс сам послао осам карикатура и занимљиво је да сам „Вуковар“ накнадно убадио. Прво сам одабара седам, а онда да бих заокружио број, додао и ову као осму. Показало се да је она била „добрита комбинација“, објашњава Горан Миленковић.

Он је на „Пјеровом“ конкурс и претходних година улазио у ужу конкуренцију за награде, али тек му се сада посрећило.

Миленковић је, иначе, до сада добио низ награда на домаћим и међународним фестивалима карикатуре, колико је било могуће, „ухватила“ их је слика уз овај текст. Награђиван је у Италији, Холандији, Румунији, Турској, Хрватској, а има и специјалну плакету асоцијације под покровитељством Уједињених нација за карикатуру која промовише идеје ове најзначајније светске организације. Једино још није награђен у Крагујевцу, на Салону антиратне карикатуре.

Аутор каже да му је признање „Пјер“ изузетно драго, што због ве-

Карикатуриста „Крагујевачких“ добитник је друге награде на престижном конкурс који чува успомену на дело великог Пјера Крижанића. Награђена карикатура бави се актуелним вуковарским проблемом, али

Миленковић је баш после принудног упућивања у „ослобађање“ Вуковара и почео да се бави сатиром у ликовном изразу

ликог имена у овом новинарском жанру, што због угледа самог фестивала, међутим открива и да Вуковар у његовом животу има више значну улогу.

На жалост, у Вуковару сам, против своје воље, био и током рата, када су га усијане главе и поремећени умови из Србије „ослободили“. Принудно сам био мобилисан и срећа је да сам из тог хаоса извукао живу главу. Два пута сам са лудом срећом прошао кроз минска поља и неколико пута претекао под рафалном паљбом. Тада ми је и пало на ум да се бавим карикатуром, јер понешто сам и раније цртао, а онда ми се учинило да би бес против рата на најбољи мирнодопски начин могао да изразим кроз ликовно карикатурање ружне стварности, објашњава Миленковић.

Узгред, његово осећање очаја током рата појачано је чињеницом да потиче из национално мешовите породице. Мајка му је Хрватица, а њена мајка Немица, док је отац „чист“ Шумадинац. Људи који нису у таквој позицији свакако да теже могу да схвате трагичност међународних сукоба.

Дакле, пошто се жив вратио с вуковарског ратишта, Миленковић се заиста загрејао за карикатуру, тада узгред, уз редован посао који је имао у „Застави“, али одавно га више нема.

На наговор старијег и познатог карикатуристе Миће Милорадовића, отишао сам код уредника ондашње „Светлости“ и понудио му неке своје радове. Искрено, нисам очекивао ништа посебно, међутим сарадња је одмах почела, сећа се Миленковић.

Убрзо је добио сталну рубрику у новинама, почео је да црта и наменске илустрације за новинарске текстове и све више да „ради на себи“. Усавршавао је и ликовну технику и идеје и кренуо оним путем којим се „прави име“. Истовремено је почео да објављује и у другим новинама и да шаље радове на конкурсе за карикатуре у земљи и свету.

Када су 2009. године кренуле „Крагујевачке“, Горан Миленковић је са целим редакцијским тимом који је напустио „Светлост“, јер тоне под новим власницима, прешао у нове новине, на исти посао, као стални сарадник. Уз ауторске рубрике и илустровање текстова, редовно има и каиш стрипа под називом „Цанета“, симпатичног малог човека чија је свакодневица некад тужна, некад ружна, као и већине наших суграђана.

А кад, после свега, стигне и „Пјер“, значи да је „тата“ малог Цанета - постао велики.

СРЕБРНИ ПЈЕР ЗА ГОРАНА МИЛЕНКОВИЋА

НЕКЕ ОД НАГРАДЕ И ПРИЗНАЊА ГОРАНА МИЛЕНКОВИЋА

Пише Зоран Мишић

НАУЧНИ СКУП У РАЧИ – „ЧАСНИ КРСТ ВЕЛИКОГ ЖУПАНА СТЕФАНА НЕМАЊЕ”

Једини се сетили

Иако би се на први поглед рекло да је историја основа и суштественост нашег бића, сем када су у питању дневно-политичке (зло)употребе, малчице је друкчије у пракси. У прилог овој тези иде и чињеница да је једини скуп о великом жупану Стефану Немањи (монашко име Симеон) у години заиста великог јубилеја – 900. годишњице од његовог рођења, одржан само у Рачи. Ова значајна историјска личност, по многима камен темељац наше средњовековне историје, очигледно није „политички подобна и пожељна” у својој родној Црној Гори, док је у Србији, држави коју је баш он формирао и лоцирао у (мање-више) данашњим границама, искрено – заборављена.

Но, када је тешко, онда Рача, односно Центар за митолошке студије Србије, који је био организатор јединог научног скупа посвећеног овом значајном владару, родоначелнику наше најзначајније средњовековне династије и монаху, који је са сином Растком (Савом) основао најзначајнију српску светињу Хиландар.

Научни скуп у Рачи под називом „Часни крст великог жупана Стефана Немање – 1113-2013” у његову част одржан је у петак, 15. новембра, у сали Скупштине општине Рача. У присуству локалних челника, цркве, медија... своје радове на ову тему изложило је 20 научних радника. Ово је био 31. по реду научни скуп у петнаестогодишњој историји Центра за митолошке студије, а учесници су мултидисциплинарно покушали да на нови начин осветле живот и рад Стефана Немање са аспеката историје и историографије, археологије, теологије, историје уметности...

Скупом су председавали проф. др Радмило Петровић (потпредседник научног савета Центра), проф. др Марко Атлагић и Живојин Андрејић као организатор. По Андрејићу, живот Стефана Немање је значајна тема која се обрађује у „Карађорђевој завичају” где он није рођен, али је у родној Црној Гори потпуно деауван, а у Србији занемарен, тако да Рача – са јединим научним

ВЕЛИКИ ЖУПАН СТЕФАН НЕМАЊА

Веровали или не, у години у којој пада значајан јубилеј – 900 година од рођења великог жупана Стефана Немање, одржан је само један научни скуп посвећен овој најзначајнијој личности наше средњовековне историје и то у организацији Центра за митолошке студије у Рачи

скупом посвећеним њему „брани част” најзначајније личности нашег средњовековља.

■ Оснивач државе

Скуп је званично отворио Душан Јоковић, председник Скупштине Раче, а скупом и свим присутнима се

представила и Милица Симић, директорка тамошње Народне библиотеке „Радоје Домановић” која ће у будуће (види антрфиле) бити издавач традиционалног зборника који је увек пратио одржавање свих окупљања чланова Центра за митолошке студије.

Преподневним делом сесије посвеће Стефану Немањи председавао је проф. др Радмило Петровић, археолог, који је укратко представио све излагаче и њихове радове.

Чак 20 научних радова, а једна тема – Стефан Немања, по многима најзначајнија личност српске историје, човек који је био не само војсковођа, владар, дипломата и стуб цркве, већ и оснивач наше државе, јер територија и простор на којем ју је он формирао траје пуних 900 година у континуитету и ми данас на њој живимо, што је заиста реткост у историји и у светским оквирима. Заиста, петнаестогодишњица рада и постојања Центра крунисана је скупом о најважнијој личности и теми наше историје, укратко је сублимирао тему окупљања Петровић.

Част да отвори радни део скупа припао је Милунки Митић из Ниша чији је рад „Часни и животни крст од Свете Горе преко Србије до Аустрије” био на тему владарских инсигнија Стефана Немање, који је преко њих стекао и духовно обележје хришћанског владара.

Сам Професор Радмило Петровић надовезао се на започету тему својим радом „Српске и владарске инсигније од 10. до 11. века (крстови круне)”, као прилог за изучавање у нашој науци још недовољно истражена два века, који би могли много да помогну у сагледавању процеса јачања ду-

кљанске државе 11. века и великог прогреса српске државе у 12. веку.

Српска државност постоји и у својој раној, дукљанској фази и дукљанска династија, а не немањићка, је прва српска династија на Балкану. Идеја о српској држави траје од дукљанске до Немање, а за тај период још увек немамо много документације, истакао је Петровић, додавши да је под самим Немањом политика српске државе, коју је он отелотвораво, била прагматична, мењала опције и позиције, али је за разлику од данашње увек исправно и тачно бирала права и добра решења за српски народ.

Петровић је потом реч предао Живојину Андрејићу, којег је најавио као истраживача који увек „изазива стресне ситуације са својим истраживањима”, што је он са својим излагањем на тему „Хоризонталне и вертикалне слике као први родослови и успостављање светости владара Немањина колена” у потпуности и оправдао.

Сматрајући да су сликане лозе Немањића на задужбинарским и ктиторским фрескама много старије од званичних писаних генеологија и родословља ове династије, Андрејић је извукао закључак да се светородноћ српских владара и архиепископа Немањина колена изгубила због једностране одлуке краља Душана да се крунише за цара, чиме је нарушена традиционална византијска хијархија васељенске хармоније и симфоније цркве и државе, нагласивши да се нада да ће време потврдити резултате његовог истраживања.

■ Мега књижевни мотив

О кратким текстовима и белешкама историографске садржине у којима је нарочита пажња усмерена на личност и деловање Стефана Немање, а које се чувају у збиркама Библиотеке Српске патријаршије у Београду, говорио је Зоран Ранковић (рад је рађен у сарадњи са Мирком Сајловићем), док је професор Димитрије Калезић био „задужен” за телототипски приступ личности великог жупана и монаха, кога кроз рад под именом „Велики жупан Стефан Немања – преподобни Симеон Мироточиви – као књижевни мотив” приказује кроз владарски, историјски и монашки животни пут у делима најстаријих српских књижевника: Светог Саве, Теодосија и Доментијана којима је он, како је Калезић нагласио, био „мега књижевни мотив”.

О култу Константина Великог (такође пригодна тема у овој години великог јубилеја 17 векова Миланског едикта) и Немањића говорио је Небојша Озимић из Ниша.

Константин је, као општехришћански прихваћена личност и као велики владар, био узор генерација владара у Византији, Србији и другим земљама које су потпадале под источно хришћанство. Култ цара Константина није замро ни падом Србије под Турке, где је теза о „славном Немањиним претку” оправдано коришћена као „сећање на славне претке” за време турске окупације у циљу подизања морала народа у независном положају, истакао је Озимић.

Он закључује да се и сам Стефан Немања позива на ауторитет Константина Великог као зачетник лозе владара: „желећи да нагласи како је она „директно од Бога” и правећи паралеле у својој биографији са Константином, што је нарочито учљиво у упоређењу са битком код Милволског моста и Масенцијевим даљењем у Тибру и параболу која је подвучена у Немањиним животопису, где се у бици код Ситнице његов брат Тихомир, попут Константиновог противника Масенција, утапа у Ситници”.

О најбољој вези сакралних задужбина угарске династије и Немањине задужбине Студенице говорила је Бранка Иванић. У свом раду на тему неуочене паралеле естрагонског портала (мађарски храм који данас не постоји, сем на

СА СИНОМ САВОМ РЕШИО ЈЕ СВА ВАЖНА ПИТАЊА СРПСКЕ ЦРКВЕ И ОСНОВАО ХИЛАНДАР

СКУПОМ СУ ПРЕДСЕДАВАЛИ ЖИВОЈИН АНДРЕЈИЋ, РАДМИЛО ПЕТРОВИЋ И МАРКО АТЛАГИЋ

ОД ТОПЛИВНИЦЕ ДО ЗАСТАВА ОРУЖЈА (1853-2013)

Успон после санкција и бомбардовања

Пишу: Јасна Милановић и
Зоран Шушић

После Другог светског рата почело се са пушком М48, а „Застава оружје” данас производи најсавременија аутоматска стрељачка оружја у водећим светским калибрима. У развоју и пласирању ловачког и спортског оружја, захваљујући квалитету базираном на традицији, „Застава оружје” је увек имала одличну позиционаност на светском тржишту. Деведесетих година фабрика је изгубила стечене позиције на америчком тржишту, из познатих разлога – примена рестриктивних мера према Србији.

Развој у отежаним условима

У годинама „под санкцијама” настављен је развој војног, ловачког и спортског програма. Серијска производња пиштоља Ц399 почела 1991. године. Због санкција УН на увоз и извоз оружја за СФРЈ, 1992. велики обим планираног извоза новог пиштоља одложен је за друга времена.

Фабрика је 1. априла 1991. променила име у Застава наменски производи д.о.о, а претходно је пренела сав капитал на друштво Застава д.д. на управљање.

У наоружање ЈНА уведена је снајперска пушка М91, у калибру 7,62ц54 мм, развијана претходних година. Наредне, 1992. године, завршен је развој и испитивање и почела серијска производња аутомата М92 у калибру 7,62 мм.

У 1993. години почео је развој револвера Р22 „кобац”. Развијена је далекометна пушка „црна стрела” у калибру 12,7ц108 мм М93, базирана на Маузер систему. Касније је развијен и модел у калибру .50 Browning. Опремање војске СРЈ далекометном пушком започиње у току 2001. године, а 1993. завршен је развој аутоматског бацача граната БГА 30 у калибру 30мм. После опезних испитивања Војска СРЈ га уводи у наоружање у марту 2003. када започиње серијска производња.

У току 1994. развијен је полуаутоматски карабин ЛКП 96 у калибру .308 Нин., на бази аутоматске пушке М77. Израђена је и нулта серија револвера Р22 „кобац”. Почео је развој револвера .44 Рем. Маг. „Кинг

ДАЛЕКОМЕТНА ПУШКА „ЦРНА СТРЕЛА”

Крагуј”. Следеће, 1995. године, развијен је полуаутоматски ловачки карабин у калибру 7,62ц39мм на бази војничке пушке М59, који је добио ознаку ЛКП 66. Развијена је и реализована пробна партија сачмарица система Pump Action, у калибру 12/70. Развијен је пиштољ „црна дама” у калибру 6,35 мм, а почела је и серијска производња револвера „Кинг Крагуј”.

Повратак на европско тржиште

У фебруару 1997. потписан је уговор са немачком фирмом „Кетнер”, чиме се „Застава оружје”, после санкција, враћа на европско тржиште ловачког и спортског оружја. „Кетнер” наредних пет година генерално заступа „Застава оружје” у пет европских земаља: Немачка, Белгија, Аустрија, Француска и Шпанија. „Застава оружје” у марту 1997. наступа поново (после 1992.), на међународном сајму IWA у Нирнбергу.

Фабрика је бомбардована 9. априла 1999. са укупно четири вођена пројектила. При томе је уништено око 15.000 квадратних метара производног простора и трајно онеспособљено око 600 машина. Укупна директна штета је процењена на око 60 милиона америчких долара. До краја године враћене су све машине које су од бомбардовања спасене изношењем изван фабричког круга и обновљен је процес производње. Недостајућа опрема делом је набављена, а наредних година настављен је процес комплетирања производних линија.

Одлукама Владе 2000. године фабрика излази из Групе „Застава” д.д. и мења име у Застава наменски производи д.п. Ти-

ме започиње борбу за потпуно самостално тржишно пословање.

Важан задатак у 2001. години био је развој система за тешки пешадијски митраљез у калибру 12,7 мм на треножном постољу, који је назван „којот”, а касније је добио ознаку М02. Пушка аутоматска М21 у калибру 5.56 мм представљена је исте године 26. септембра.

У 2003. години фабрика обележила велики јубилеј, 150 година рада и постојања. Први пут у послератном периоду обележена је и фабричка слава Света Петка и додељена су бројна признања запосленима, пензионерима и пословним партнерима. Приликом прославе, 27. октобра 2003. године, „Застава оружје” посетио је чувени руски конструктор Михаил Тимофејевич Калашњиков. У овој години произведен је пиштољ Ц3 999А намењен војсци и полицији.

Одлукама Министарства одбране СЦГ и Владе Републике Србије, „Застава оружје” је 2003. постала део Одбрамбене индустрије Србије.

Следећу 2004. годину обележио је повратак на америчко тржиште, после прекида од 12 година. Тада је у америчком Сенату Србији враћен статус „Нормалних трговинских односа”. Увозник је постала америчка трговачка фирма КБИ.

Годину 2005. обележило је више значајних догађаја. Влада Србије 10. марта донела је одлуку о подршци реструктурирању предузећа. Почетком јула фабрику је добровољно напустило 914 запослених, који су се определили за отпремнине. Пререгистрација и трансформација предузећа извршена је 5. априла. Фабрика је постала акционарско друштво затвореног типа са већинским власништвом државе и променила назив у „Застава оружје” АД и 30. августа уврштена је у списак проверених снабдевача Уједињених нација наоружањем и војном опремом.

У октобру 2005. потписан је Меморандум о разумевању са једном од најстаријих и највећих светских компанија за производњу оружја и муниције, америчком компанијом „Ремингтон” и први комерцијални уговор за пласман спортског оружја у САД, Канаду и Мексико преко „Ремингтонове” продајне мреже, за период од наредних пет година.

У 2006. години фабрици је додељена Плакета „Златни аплауз” као најуспешнијој фирми у Србији за 2006. годину по основу пријема младих радника (174). Набављене су нове нумеричке машине, двадесетак обрадних центара.

У септембру и новембру 2007. године потписују се уговори за опремање мировних мисија УН у вредности од око 20 милиона америчких долара.

У фебруару 2008. године на седници Војног савета Војске Србије донета је одлука о усвајању нулте серије аутоматских пушката М21 и дозвољен прелазак на серијску производњу.

Узлазна линија

У 2012. години, реализовани су бројни развојни задаци. Пласман је у односу на 2011. повећан за 80 посто. По захтевима америчког тржишта развијена је фамилија пиштоља Е39 и Е340, проширена моделом Е39 Сагу. Полуаутоматски карабин ПАП у кал. 7,62ц39 мм развијен је по стандардима и захтевима америчког тржишта са једноредним полимерским оквиrom, полимерским кундаком, полимерском доњом и горњом облогом. Потврђено је да бренд „Застава оружје” у потпуности задовољава захтеве купаца.

Ловачки карабин ЛК М808 ушао је у серијску производњу. Базиран је на традицији у производњи Маузер система, квалитету и поузданој технологији. На основу захтева купаца, на овом карабину примењена су оригинална, иновативна решења попут „пикатини” шине израђене из једна са сандуком, ДАТ механизма, одвојивог оквира, посебне ергономије кундака. Пласман је домаћем тржишту на новосадском сајму ЛОРИСТ 2009, а уследиле су испоруке за америчког партнера.

По угледу на ЛК М808 у 2009. години развијена је снајперска пушка СП М07 Match. „Застава оружје” имала је дефинисане захтеве од инкупца и успешно су испоручене значајне количине овог артикла.

Фабрика прати трендове развоја војног програма и у понуди тржишту акценат је на новим артиклима. У сваком тренутку раде се модификације фамилија аутоматског оружја, тзв. „military style”. На америчком тржишту пласирана је фамилија полуаутоматских карабина М2010 и ПАП. У наредном периоду радиће се даље на развоју средстава из ловачког и спортског програма, као и на новој генерацији пиштоља са полимерним рукохватом ППЗ.

У својој дугој историји фабрика „Застава оружје” увек је неговала космополитски дух и друштвену одговорност маркетинга. Ове године одржан је 17. куп у стрељаштву за кадете, кадеткиње и новинаре „Куп Застава оружје”. Фабрика сарађује са бројним институцијама културног стваралаштва, попут Завода за заштиту споменика културе, бројних позоришних, филмских кућа, спортских организација, ловачких удружења...

Традиционално, „Застава оружје” наступа на већини домаћих сајамских манифестација ловачког и спортског оружја, као и најважнијим светским сајмовима ловачког, спортског и војног програма.

Фабрика Застава оружје поседује ЉМС сертификате (Љуалити Манагемент Систем), СРПС ИСО 9001:2008 и СОРС 9000/05. Недавно је извршена ресертификација ових стандарда за период до 2016. године.

У 2013. години „Застава оружје” наставила је узлазну линију, квалитетније димензионисана, уз

УМЕТНИЧКИ ПРОГРАМ НА ОБЕЛЕЖАВАЊУ 160 ГОДИНА ФАБРИКЕ

нову законску регулативу, подмлађен кадар, нове развојне подухвате и значајне уговорене послове. Подршка коју добија од државе фабрику чини јачом, али и одговорнијом да своје обавезе и планиране активности у потпуности спроводи.

Недавним обележавањем 160. годишњице од оснивања и фабричке славе Света Петка, по речима генералног директора Радета Громовића, подсетили смо широку јавност да фабрика „Застава оружје” има душу, да се у производном халама сећа добра атмосфера, да запослени имају специфичан однос према послу, да је фабрика опстала и на добром је путу да постане профитабилна, а обележавањем јубилеја „отварамо нову димензију рада фабрике и надамо се да ће трајати бар још 160 година”.

Крај

УЗ КВАЛИТЕТ И ЕСТЕТИКА – ДЕЛО ФАБРИЧКИХ РЕЗБАРА

СНАЈПЕРКА М07 СА ФИКСНИМ КУНДАКОМ

Милош Игњатовић

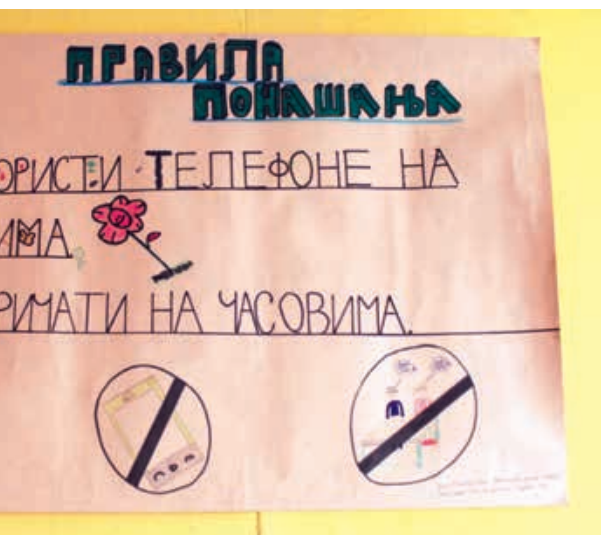

Мајсторе, баш си га направио (зграда у Улици Владимира Роловића на Аеродрому)

Куку, леле, мора да се тражи друга радња

Обавештење у школи „Живадинка Дивац“

Лакше је гурати „точак“ него теглити терет

ПРЕФЕРАНС

Table with columns: РБ, Надимак, презиме и име, Телефон, Укупно Бод, Укупно Сума, 7. коло Бод, 7. коло Сума, 7. коло сто.

Кафана

Носи алгија

обавештава своје госте да понедељком од 19.30 сати нема места за госте, јер је целу окупира Преферанс клуб. Зато је осталим данима слободно, па дођите.

ТЕЛЕВИЗИЈА КРАГУЈЕВАЦ

ТВ ПРОГРАМ од 21. до 27. новембра

Четвртак 21. новембар

TV schedule for Thursday, 21.11.2013, starting with 'СТАЊЕ СТВАРИ' at 20.00.

Петак 22. новембар

TV schedule for Friday, 22.11.2013, starting with 'Седница Скупштине града' at 09.05.

Субота 23. новембар

TV schedule for Saturday, 23.11.2013, starting with 'Хроника 2' at 22.00.

Недеља 24. новембар

TV schedule for Sunday, 24.11.2013, starting with 'Култура' at 22.30.

Понедељак 25. новембар

TV schedule for Monday, 25.11.2013, starting with 'Мозаик' at 17.00.

Уторак 26. новембар

TV schedule for Tuesday, 26.11.2013, starting with 'Сутрађани' at 20.30.

Среда 27. новембар

TV schedule for Wednesday, 27.11.2013, starting with 'Комунални сервис' at 20.00.

■ филм □ серија

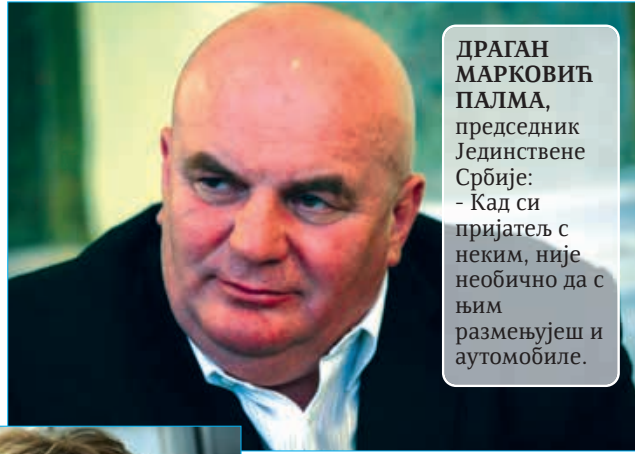
НАМА СЕ НАЈВИШЕ ВЕРУЈЕ

www.rtk.co.rs

ЈОВАНА ЈОКСИМОВИЋ, водитељка, супруга певача Жељка Јоксимовића:

- Одушевљена сам изреком „трудницу не смеш ни за шта да одбијеш” и максимално је користим и уживам у томе, а Жељку прија да ми у свему удовољава.

ДРАГАН МАРКОВИЋ ПАЛМА, председник Јединствене Србије:
- Кад си пријатељ с неким, није необично да с њим размењујеш и аутомобиле.

ЛЕПА БРЕНА, пева-чица:

- Кад кренем да купујем ципеле, Боба ме стално пита шта ће ми, кад не знам ни колико их имам. Исто је кад купујем и хаљине. Мој одговор је - онај ко зарађује новац зна и да га троши.

БОРА ЋОРЂЕВИЋ, музичар:
- Ја јесам српски војвода, Дино Мерлин јесте хоџа, али обојица смо пре свега музичари.

БОРИС ТАДИЋ, почасни председник Демократске странке:

- С Дачићевим СПС-ом, сазданом на развалинама Милошевићевог система, није било смртоносно ући у коалицију, али јесте било токсично.

АНА НИКОЛИЋ, пева-чица:

- Кад се мало уогим, онда сам једра у лицу и свиђам се себи, а и свим бившим мушкарцима. Са више од 60 килограма на телевизији изгледам као мали спортски тенк.

ДРАГАН КОЈИЋ КЕБА, певач:

- Не постоји ништа на мени, од главе до пете, што се мени не свиђа. Добро, мало су ми груди порасле, то ваљда иде са годинама.

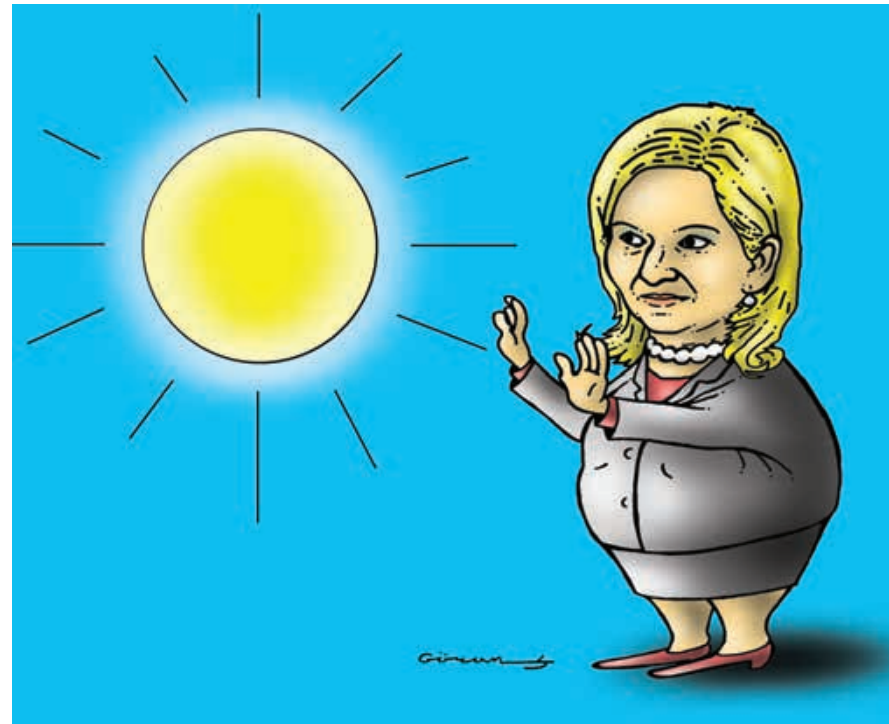

ГОЂА БОЖИНОВСКА, пева-чица:

- Знам хиљаду песама и могу све да их издекламацијем, уствари, отпевам. Али то не могу у студију, већ само на неком весељу. Заборављам и збуњујем се само кад нема лове и бакшиша.

ТОМИСЛАВ КАРАЧИЋ, председник Фудбалског савеза Србије:
- Синиша Михајловић је гарант успеха нашег фудбала.

Карикашџра Горан МИЛЕНКОВИЋ

ВИЦОТЕКА

Мујо и ташта

Дошла Муји ташта у госте и он је пита:

- До кад ћете остати?

Ташта: „А, док вам не досадим”.

Мујо: „Па зашто тако кратко”.

Срећа

Добио Мујо 100.000 евра на лоту. Улази у кућу и говори жени, а она га пита колико је пара добио.

- Негде око 100.000 евра.

Она паде мртва, а на то ће Мујо:

- Кад те оће, онда те оће.

Центлмен

Млад ветеринар дошао у село и сместили га на конак код неке младе удовице.

- Не брините за своју част, госпођо, ја сам центлмен, рече јој.

Ујутру кад се пробудио, види у дворишту два петла.

- Какви су вам петлови, пита домаћицу?

- Овај десно гази кокошке, а овај лево је центлмен.

Кредит

Опљачкали Мујо и Хасо банку. Ухватила их полиција и одвела на суд. Судија им каже:

- Ако вратите паре које сте украли, смањимо вам казну.

А они ће:

- Ми да смо хтјели враћат паре, дигли бисмо кредит.

Златара

Зове жена мужа на мобилни и дере се:

- Где си више, будало?

Муж:

- Знаш ону златару у којој си видела ону огрлицу?

Жена:

- Ахаааа, драги!

Муж:

- Е, ја сам у кафани преко пута!

Сат

Мујо у рату бацао бомбу и изгубио руку. Пита га Хасо како се то догодило.

- За..б'о ме командир, рекао нам да извучемо осигурач, бројимо до три и бацимо, међутим било је тек петнаест до три!

Златна рибица

Ухватио Томислав Николић златну рибицу, а она му каже:

- Пусти ме, Томо, и испунићу ти све жеље.

Он је пусти и заузврат доби одговор:

- Рећи ћу свим сомовима да гласају за тебе.

Горан Миленковић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе
Секретаријат за грађевинарство, урбанизам и заштиту животне средине
Служба за заштиту животне средине

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

О ПОДНЕТОМ ЗАХТЕВУ ЗА
ОЦЕНУ ПОТРЕБЕ ЗА
АЖУРИРАЊЕМ СТУДИЈЕ
О ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА
ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Секретаријат за грађевинарство, урбанизам и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине обавештава јавност да је носиоца пројекта „ЕСОТЕQ“ Д.О.О., из Београда, Пословна јединица Крагујевац, Октобарских жртава 11, поднео захтев за оцену потребе за ажурирањем Студије о процени утицаја на животну средину ПРОЈЕКТА – Откупно сабирни центар секундарних сировина, реализован на кат. парц. бр. 671, КО Крагујевац 2, на територији Града Крагујевца.

Увид у податке и документацију из захтева носиоца пројекта, може се извршити у просторијама овог органа - Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Секретаријат за грађевинарство, урбанизам и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, канцеларија број 326, Трг слободе бр. 3, у периоду од 21.11.2013. до 05.12.2013. године, у времену од 9-12 часова.

У року од 15 дана од дана објављивања овог обавештења, заинтересована јавност може доставити мишљења о захтеву за оцену потребе за ажурирањем Студије.

Овај орган ће у року од 15 дана од дана истека рока из става 3. овог обавештења донети одлуку о томе да ли је за предложени пројекат постоји потреба за ажурирањем студије, о чему ће благовремено обавестити јавност.

Дана 21. новембра 2013. године навршава се две године од смрти нашег драгог

Ристић Радомира Ралета

Успомена на твоју љубав и племенитост остаје вечно у нашим срцима.

Твоји: Лела, Бранко и Катарина

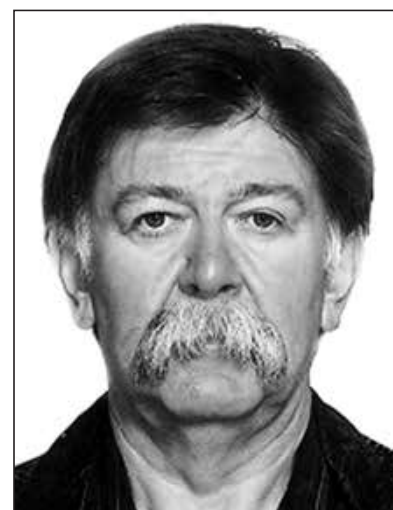
Дана 22. новембра 2013. године навршава се три године од када ниси са нама

Марковић Нино

Време пролази, а бол за тобом остаје. Кроз сећање на наш леп живот бићеш увек у мојим мислима.

Последњи поздрав

др Звонку
Стојановићу
Коки

Другови:
Пуша, Лека, Бојша, Влада, Вуки,
Никола и Шаре

Дана 25. новембра 2013. године навршава се осам година од када није са нама

Мирослав Цимеша

13.7.1982 – 25.11.2005.

Много је суза пало од када је твоје срце стало, а бол и туга су још већи. Време не лечи тугу, само нас учи да живимо са њом.

Твоји неутешни:
отац Драган, мајка Мила и сестра Марија

**SOCIETE GENERALE
SRBIJA**

Poverilac Societe Generale Banka Srbija ad Beograd
obaveštava zainteresovane kupce o

PRVOJ PRODAJI U IZVRŠNOM
SUDSKOM POSTUPKU

broj I-5947/12, usmenim javnim nadmetanjem.
Predmet prodaje je:

Porodična stambena zgrada spratnosti P+1+Pk, površine 310 m2, broj 1, sa zemljištem pod zgradom upisane bruto površine zemljišta pod zgradom 121 m², na katastarskoj parceli broj 1878, upisana u list nepokretnosti broj 4128 KO Kragujevac 1, u ulici Komarička 20.

Javno nadmetanje za prvu prodaju nepokretnosti održaće se 6. 12. 2013. godine u 12:00 časova, u zgradi Komande Korpusa u Kragujevcu, u ulici Kneza Mihaila broj 2, u sudnici broj 17.

Procenjena vrednost iznosi **15.286.056,30** dinara, početna cena je **9.171.634,00** dinara, šte predstavlja 60% od procenjene vrednosti.

U javnom nadmetanju mogu učestvovati samo lica koja su predhodno položila jemstvo u iznosu od 1/10 utvrđene vrednosti, odnosno 1.528.606,00 dinara, u depozit Osnovnog suda u Kragujevcu broj 840-275802-35.

Kontakt osoba i davanje obaveštenja u vezi prodaje i razgledanja imovine dužnika je Miljan Stanković - 063 / 492 - 163.

Мали огласи

МАТЕМАТИКА, механика, физика (сви узрасти). Часови у току школске године и припремна настава за упис у Математичку гимназију (СМ) и полагање мале матуре. Студенти (припрема колоквијума и јануар – 2014. г.) Пријемни (више и високе школе, факултети и војна академија – посебан програм). Велика матура. Такмичења. Тел: 034-360-202, 063-77-11-002, Arsić. har-sich@gmail.com

Обавештавамо рођаке, пријатеље и комшије да ћемо нашој вољеној

Гордани
Крсмановић

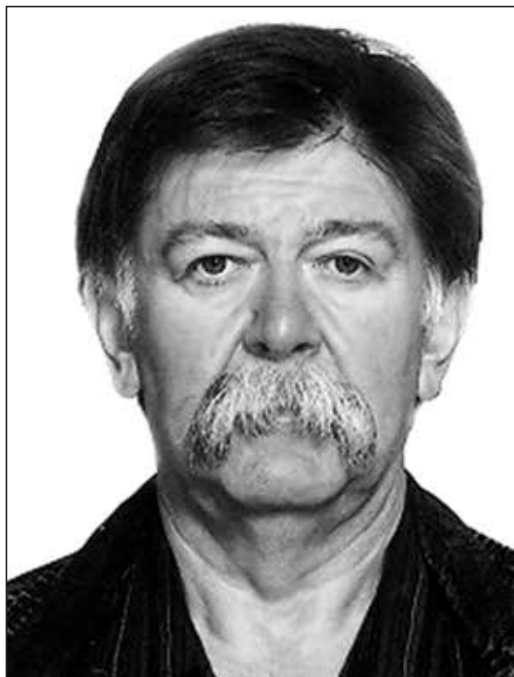
1967 – 2013.

давати четрдесетодневни помен, у четвртак 21. новембра 2013. године, у 12 сати, на Варошком гробљу.

Њени најмилији

14. 7. 1952 – 14. 11. 2013.

др Звонко Стојановић

офталмолог

Изгубили смо битку, љубави наша.

Твоје Ива и Снежана

Нашој драгој

Петрани Неговановић

Даваћемо десетогодишњи помен, 30. новембра 2013. године, у 12 сати, у Новој цркви у Крагујевцу.

Ево, десет тужних година како ниси са нама, али живиш у нашим срцима.

Твоја браћа Милош и Александар Неговановић,
бака Марија Вукомановић
и мајка Гордана Вукомановић

др Јелена Ђоковић

28.11.2012 – 28.11.2013.

Секина лепотице,
до последњег откуцаја мог срца, у сваком тренутку моје будности бићемо заједно.

Твоја Данијела

СКАНДИНАВКА

207	НОСНИ КАМИЧАК	ТРОЦИФРЕН БРОЈ ДЕЉИВ СА ДЕСЕТ	ФУДБАЛЕР СА СЛИКЕ. РОЂЕН У КРАГУЈЕВЦУ								
РУСКОСЛОВЕНСКИ (СКР.)											
ГРАД У БРАЗИЛУ											
НАЦИОНАЛНИ ОЛИМПИЈСКИ КОМИТЕТ (СКР.)											
УЗВИК ПРИ СКОКУ, ХОП											
СРЕДСТВО ЗА ЛЕМЉЕЊЕ											
ИМЕ ДИКТАТОРА АМИНА			СИРИЈСКИ ВЛАДАР БАШАР					ГАЛА ВИДЕ-НОВИЋ	ВОДЕНИ ЉУСКАР	ТЕЛО НЕСПОСОБНО ЗА ОПЛОДЊУ	ВИСОКИ ЧИНОВНИЦИ У СТАРОЈ КИНИ
ХИГНА ПОШТАНСКА ПОРУКА											
	ПЕВАНИЦА АРМЕ ИУЛИЈА										
	ВРСТА РАЧУНАРА										
КАМИЛА (ТУР.)				ВЛАДАР У КАНАТУ	ИМИТАЦИЈА						
КАРАКТЕРИ (ГРЧ.)						ФЕЈ ДАНАВЕЛ	ГРЧКА БОГИЊА МУДРОСТИ				
СИМБОЛ СУМПОРА		КУНА КОЈА ЖИВИ У ЈАМИ									
		РАМИЗ ОДМИЛА									
ДАВАЛАЦ КРЕДИТА											
ТОПОВСКИ АРТИЉЕРИЈСКИ ВОД				ХРВАТСКИ ЛЕВАЧ СПАЛАТО	"ШУМСКА УПРАВА"						
МЕШТАНИН ОМИША											
ПРОВЕСТИ ВРЕМЕ У БУТАЊУ											

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															
16															
17															
18															
19															
20															
21															

ВОДОРРАВНО: 1. Конопља (бот.) - Главни брод трговачке флоте (1), 2. Ранија италијанска глумица - Примити течност у себе (1), 3. Тениска мрежица - Врста ситне рибе - Атлетски клуб (скр.) (2), 4. Етвеш (озн.) - Департман у Француској - Жена која нешто носи (2), 5. Богослужење у католичкој цркви - Место у Конгу - Прва виолина у оркестру - Волт (озн.) (3), 6. Град у Француској - 4. вокал - Дрмање (мн.) (2), 7. Показна заменица - Место код Панчева - Морска риба слична туну (2), 8. Стара мера за тежину - Горд, осион - Ранији велшки фудбалер Јан (3), 9. Грам (озн.) - Недостатак времена у шаху (мн.) - Нојева барка (2), 10. Мајка Ромула и Рема - Реч изговорена у јавности - Симбол илинијума (2), 11. Холандски ФК - Врста капе - Река у Италији (2), 12. Форте (скр.) - Неозбиљно, луцкасто - Име пливача Торпа (2), 13. Име глумице Михаиљ - Тона (скр.) - Књижевник - Фарад (озн.) (3), 14. Име ТВ водитељке Јанковић - Упитна заменица - Име ранијег скијаша Едалинија (2), 15. Бивши фудбалер Горан - Дело Стерије Поповића - Злато (фр.) (2), 16. Безвредно, безначајно - Напокон, на крају (прил.) (2), 17. Поруча путем мобилног телефона - Канал за наводњавање у Азији (1), 18. Врста голуба - Упишите: ЧО, 19. Мали рт, ртић - Чуло гледања (1), 20. Обалска артиљерија (скр.) - Димњаци (1), 21. Црни пришт (0).

УСПРАВНО: 1. Филмска уметност - Плафон, таваница (1), 2. Речна острва - Калуђер (грч.) - Европска заједница (скр.) - Апарат за мерење јачине струје (3), 3. Присталица нацизма - Име певача Лукаса - Немачка покрајина - Симбол кисеоника (3), 4. Симбол алумијума - Име певача Имамовића - Почетно слово - Ископане јаме за узимање воде - Врста биљке, плава тубероза (4), 5. Инсекти, кукци - **Стрип-јунак са слике** - Драз - Иницијали глумца Траволте (3), 6. Град у Белгији, Ипр - Платно за увијање покојника код муслимана - Некретнине, земљиште (тур.) - Заварено место (3), 7. Река у Канади - Британска заједница народа - Танке ивице (2), 8. Префикс за милијардити део - Река у Сирији - Топасни тропски гмизавац (3), 9. Сликар Камиј - Директно додиривање проводника струје (2), 10. Обим (скр.) - Направити план - Немачки предлог (2), 11. Бивши египатски државник Хосни - Енергија (скр.) - Место код Дервенте (3), 12. Наш писац Нине - Манастир код Бајине Баште - Узвик бола и патње (2), 13. Дрвна индустрија (скр.) - Врста дрозда, имелаш - Град у Француској - Запад (скр.) (3), 14. Један родитељ - Мала њушка - Сорте винове лозе (2), 15. Велики кашаљ, хрипавац - **Стрип у ком се појављује лик са слике.**

РЕШЕЊА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

СКАНДИНАВКА:
 кап, аве, тар, ани, кид, о, е, мкр, бумеранг, ег, ремер, утамаро, март, дез, ора, сеад, н, парола, опере, ан, позадина, озирис, о, ли, антал, итд, аину, срам, сај, орокати, ана сакић.

ОСМОСМЕРКА:
 стадион чика дача.

СУДОКУ:
 а) 758-491-362, 962-738-541, 134-625-897, 691-387-425, 345-162-978, 287-954-136, 529-846-713, 873-219-654, 416-573-289.
 б) 918-527-346, 765-384-129, 234-619-587, 352-176-894, 146-938-752, 879-452-613, 521-743-968, 683-291-475, 497-865-231.

СУДОКУ

НИВО ТЕЖИНЕ ●●●○

5			8	1			
			5	9			7 2
	6						
	5						1
8				3			
3						9	5
		4	3				9 7
2			9				
			7	2		8	

НИВО ТЕЖИНЕ ●●●●

		5					1
2			4			6	8
			7	9			
			3				
		4	6	5		9	2
		7					
			8	3			6
					1		2
6					8	7	4

TALENT SHOW **RODINE ZVEZDICE**

polufinale
30.11. od 12 do 18h
finale
07.12. od 18 do 20h

Talentovani ste?
Podelite svoj talenat sa drugima!

Prijavite svoj talenat u muzici, plesu ili glumi
i osvojite vredne nagrade!

Prijave na info pultu Roda Centra
ili na e-mail adresi:
marketing@mercator.rs

RODA CENTAR
Save Kovačevića 48a

Srećna kupovina :)

NAJBOLJE CENE STANOVA!

Dvosobni stanovi i stanovi na 5. i 6. spratu
za samo 833 evra/m² + PDV.

SAMO
833 €/m²
+PDV

GRATIS
garažno
mesto

SLATKI PAKET
ZA USELJENJE
10Kg ČOKOLADE
NA POKLON

• **SMALLVILLE** •
Kragujevac

Prodaja i informacije: +381 34 635 2641
info@smallville.rs, www.smallville.rs

